

**NIEUWE POLITIEK
BETERE POLITIEK**

LUX21

**COMPACT
PARTIJPROGRAMMA
NUNSPEET 2026 - 2030**

www.lux21.nl

COMPACT PARTIJPROGRAMMA LUX21 GEMEENTE NUNSPEET 2026 - 2030

Versie

Dit programma is een levend document. Wij passen het aan naarmate de actualiteit verandert en ons inzicht voortschrijdt. Nieuwe versies verschijnen regelmatig.

Versie: 1.0

Gepubliceerd: 15 januari 2026

Vastgesteld door: Lux21 Fractie Nunspeet

Contact

Wij zijn benieuwd naar je reactie op dit programma. Zie je verbeteringen, onduidelijkheden of fouten? Heb je aanvullingen of aanscherpingen? Wij luisteren daadwerkelijk en passen ons programma aan op basis van nieuwe inzichten en actualiteiten. Iedere bijdrage wordt gewaardeerd.

www.lux21.nl

info@lux21.nl

Disclaimer

Alle inhoud in dit programma is vrij te kopiëren en gebruiken, uitgezonderd merkelementen van Lux21.

INHOUDSOPGAVE

1. Overheid en democratie	5
1.1 Ambtenarij en bestuur	6
1.2 Democratie en inspraak	9
1.3 Transparante en toegankelijke overheid	12
2. Handhaving en veiligheid	15
2.1 Handhaving	16
2.2 Hulpdiensten en veiligheidsregio	19
3. Ondernemen, werk en inkomen	22
3.1 Ondernemen	23
3.2 Werk en inkomen	26
4. Wonen, bouwen en verkeer	29
4.1 Bouwen	30
4.2 Wonen	33
4.3 Verkeer en infrastructuur	36
5. Natuur, energie en leefomgeving	39
5.1 Boeren	40
5.2 Energie en afval	43
5.3 Dier en natuur	46
5.4 Openbare ruimte	49
6. Zorg en samenleving	52
6.1 Asiel en arbeidsmigratie	53
6.2 Zorg en welzijn	56
7. Onderwijs, cultuur en vrije tijd	59
7.1 Cultuur en christelijk Nunspeet	60
7.2 Horeca en evenementen	63
7.3 Onderwijs en sport	66
7.4 Toerisme en recreatie	69

INLEIDING

Nunspeet staat voor grote keuzes. Onze gemeente groeit, maar woningbouw schiet tekort. Sportaccommodaties kampen met tekorten, dorpshuizen staan onder druk. Er wordt volop gedebatteerd over de toekomst van toerisme, natuur en leefbaarheid. Tegelijk zien we dat gemeentelijke ambities soms groter zijn dan wat nodig of betaalbaar is.

Nederlandse gemeenten staan voor een grote financiële uitdaging. Vanaf 2026 verandert de systematiek van het Gemeentefonds. Hoewel het kabinet het directe tekort deels heeft gedempt, blijft de structurele druk bestaan. Voor Nunspeet betekent dit dat uitgaven sneller stijgen dan inkomsten. Met een begroting van circa €115 miljoen vraagt dat om scherpe keuzes.

Lux21 kiest voor een sobere en realistische koers: minder geld naar overhead en niet-essentiële projecten, meer focus op basisvoorzieningen. Door tijdig te prioriteren en helder te kiezen, kan Nunspeet financieel gezond blijven zonder de rekening door te schuiven naar toekomstige generaties.

Oude en nieuwe politiek

De Nunspeetse politiek heeft beter gekend. Te lang is er gewerkt vanuit gewoonte en conventies. Het resultaat? Een politiek die verstoft, ondoorzichtig en weinig scherp is. Nunspeet verdient een politiek die scherp is, transparant communiceert en daadkrachtig handelt.

Lux21 brengt een nieuwe politieke cultuur naar Nunspeet. Een politiek van licht. Waar de politiek te vaak een strijdtoneel is geworden, kiezen wij voor helderheid, openheid en hoop.

Onze nieuwe politiek kenmerkt zich door zes kernprincipes: zuiver en transparant, genuanceerd en gelaagd, positief en constructief, betrokken, idealistisch én realistisch, en zero-based beleid – wij durven beleid vanaf nul te heroverwegen.

Onze politieke lijn

Lux21 is een lokale, liberale en idealistische partij. Wij geloven in eigen verantwoordelijkheid en een overheid die faciliteert in plaats van stuurt. Wij stellen het belang van Nunspeters voorop en zijn kritisch op landelijk opgelegde regelgeving die de lokale leefbaarheid onder druk zet.

Lux21 is geworteld in de overtuiging dat politiek draait om dienstbaarheid aan de medemens en rentmeesterschap over de schepping. Het christelijke in ons gedachtegoed is geen dwingelandij, maar een kompas: hoe behandelen we elkaar, hoe gaan we om met wat ons toevertrouwd is, en hoe zorgen we voor wie dat zelf niet kan? Wij geloven in christelijke waarden als leidraad, niet als knuppel.

Sociaal, dichtbij en principieel – dat is de kern van onze aanpak. Sociaal betekent: er zijn voor elkaar. Dichtbij betekent: nabij en toegankelijk, met oog voor kleine kernen. Principieel betekent: trouw aan onze waarden en kostenbewust omgaan

met belastinggeld.

Onze belangrijkste keuzes zijn helder: inwoners voor bezoekers, betaalbaarheid en toegankelijkheid, maatwerk in plaats van standaardoplossingen, waardering voor vrijwilligers, natuur voor korte-termijn-winst, geen symboliek zonder effect, en participatie die echt is.

Over dit programma

Dit verkiezingsprogramma is geen wensenlijst, maar een blauwdruk voor een Nunspeet waarin mensen kunnen wonen, werken en leven met trots, zekerheid en perspectief. Wij hebben bewust gekozen voor concreetheid: elk voorstel is onderbouwd met cijfers. Wij noemen bedragen, dekking en fasering. Wij benoemen dilemma's en durven nee te zeggen tegen voorstellen die onbetaalbaar of onhaalbaar zijn.

Alle maatregelen zijn zo ontworpen dat ze samen doorgevoerd kunnen worden. Wij investeren volop in voorzieningen die een verschil maken: betaalbare woningen, renovatie van schoolgebouwen, onderhoud van sportparken, structurele steun voor dorpshuizen en verbetering van verkeersveiligheid. Wij financieren dit via herprioriteringen, externe subsidies en OZB-groei. Tegelijkertijd zeggen wij bewust nee tegen voorstellen die te duur of te weinig effectief zijn.

Onze financiële lijn kenmerkt zich door drie principes: dekking vooraf, fasering en monitoring, en eerlijkheid. We geven bij elk voorstel aan waar het geld vandaan komt, bouwen grote projecten stapsgewijs op, en benoemen trade-offs transparant.

Dit programma geeft een heldere richting: een Nunspeet waarin inwoners voorop staan, waarin betaalbaarheid en toegankelijkheid leidend zijn, waarin natuur beschermd wordt, en waarin financieel verantwoord bestuur de norm is. Daar gaan we de komende vier jaar hard voor werken.

"Niemand heeft de verwezenlijking van zijn ideaal in de hand, maar waarheen koerst hij, die het niet in het oog houdt?" — J.R. Thorbecke

1. OVERHEID EN DEMOCRATIE

1.1 AMBTENARIJ EN BESTUUR

We willen een slanke, slagvaardige gemeente die doet wat nodig is – en dat goed doet. Meer mensen betekent niet automatisch beter bestuur. Wij kiezen voor kwaliteit, vakmanschap en lokale betrokkenheid. Een aanzienlijk deel van de begroting gaat naar bestuur en ondersteuning. Wij willen een kleine, deskundige organisatie die de ruimte en middelen krijgt om te doen wat nodig is.

Ambtenarij

Een sterke gemeente begint bij een sterke ambtelijke organisatie. Wij waarderen de inzet van ambtenaren en erkennen de stappen die Nunspeet heeft gezet met de Nunspeet Academy en hybride werken. Wat nog ontbreekt, is een helder kader voor integriteit, efficiëntie en innovatie. Structurele procesevaluaties, periodieke integriteitsaudits en een openbaar kader voor nieuwe technologieën zijn versnipperd. Dat maakt sturing en publieke verantwoording onnodig moeilijk.

Integriteit en vakmanschap staan voorop. Strikte integriteitsregels met meldplicht en periodieke audits zijn noodzakelijk. Waar mogelijk werven we gericht ambtenaren met binding aan Nunspeet. Kunstmatige intelligentie (AI) biedt kansen om processen te verbeteren. Landelijk experimenteren driekwart van de gemeenten met AI. Wij willen dat Nunspeet proactief aan de slag gaat, met aandacht voor privacy en transparantie.

AI is voor Lux21 geen doel op zich en geen bezuinigingsinstrument. Het is een hulpmiddel om ambtenaren beter toe te rusten. Politieke keuzes blijven bij mensen liggen. Door repetitieve taken te automatiseren kunnen ambtenaren zich richten op werk dat menselijk oordeelsvermogen vraagt. Dat vraagt om openbaar AI-beleid. Inwoners moeten weten wanneer AI wordt ingezet.

Wij willen structurele evaluatie van processen om niet-essentiële taken te schrappen. Kennis houden we in huis. Externe adviseurs zetten we terughoudend in, alleen voor strikt technische kennis die intern ontbreekt. Bij externe inhuur borgen we altijd kennisoverdracht. Adviesorganen kunnen het bestuur versterken, mits hun adviezen serieus worden genomen. Als het college afwijkt van een advies, moet dat openbaar en goed gemotiveerd worden.

Inkoop en aanbesteding

Omdat het om publiek geld gaat, moet iedere aanbesteding neutraal, openbaar en controleerbaar zijn. Ook onder Europese drempels moet openheid het uitgangspunt zijn. Transparantie en objectieve criteria horen altijd leidend te zijn.

Lokale inkoop staat voorop. Te vaak wordt uit gemak gekozen voor externe partijen. Lokale inkoop versterkt werkgelegenheid en houdt belastinggeld in de gemeenschap. Wij willen dat de gemeente eerst lokaal kijkt en lokale ondernemers meeneemt als selectiecriterium waar de wet dat toelaat. Lokale ondernemers leveren vaak beter maatwerk. De Roemernorm – maximaal 10% externe inhuur van personeelsuitgaven – wordt landelijk structureel overschreden:

bij het Rijk lag het op 13-15%. Dat is onaanvaardbaar. Wij willen strikte handhaving in Nunspeet.

College en raad

Goed beleid vraagt om een politiek die zelf gezond functioneert. Tegelijk staat het politiek bestuur onder druk: werkdruk stijgt en steeds meer bestuurders stoppen voortijdig.

Wij willen een sterke burgemeester voor Nunspeet – integer, zichtbaar en met lokale binding. Landelijk solliciteren steeds minder mensen. Lokale partijen leveren nauwelijks burgemeesters, terwijl zij een groot deel van de raadszetels vertegenwoordigen. Nunspeet verdient een burgemeester die de gemeente kent. Het wethouderschap wordt steeds zwaarder. Met vier wethouders worden grote portefeuilles gecombineerd. Om kwaliteit terug te brengen, willen wij onderzoeken of uitbreiding wenselijk is. Door domeinspecialisatie verminderen we werkdruk. Om beloften en prestaties van raad en college te volgen, willen wij een jaarlijkse BestuursEffect Rapportage invoeren.

Wij willen een vitale gemeenteraad. De werkdruk is hoog en het combineren met werk en privé is lastig. Wij willen het raadslidmaatschap aantrekkelijker maken. Landelijk lobbyen we voor evenwichtigere verloning. De optie om het raadslidmaatschap als voltijdstaak te organiseren willen we landelijk bepleiten.

Regionale samenwerking

Samenwerking met andere gemeenten kan het bestuur versterken. Maar elke extra bestuurslaag vergroot de afstand tot inwoners. Wij kiezen principieel voor zoveel mogelijk zelfstandigheid. Samenwerking is een middel, geen doel, en alleen verantwoord als het aantoonbaar beter is. Raadsleden vragen zich regelmatig af wat Kop van de Veluwe concreet oplevert. Deelname is alleen verantwoord bij concrete resultaten.

Beleidsvoorstellen ambtenarij en bestuur

Ambtenarij

Strikte integriteitsregels met meldplicht en periodieke audits | Gerichte werving ambtenaren met binding aan Nunspeet | Structurele procesevaluatie niet-essentiële taken | AI-tools voor kerntaken met menselijk oordeelsvermogen | Openbaar AI-beleid transparant en ethisch | Minder externe adviesbureaus, investeren interne expertise | Jaarlijks openbaar inzicht kosten externe adviseurs | Externe inhuur alleen bij specialistische kennis intern ontbreekt | Bij externe inhuur kennisoverdracht borgen | Regionale samenwerking specialistische functies | Openbare motivering college bij afwijking adviezen

Inkoop en aanbesteding

Openbare publicatie selectiecriteria en gunningsbeslissingen ook onderdrempelig | Openbare rapportage aanbestedingsgeld | Lokale ondernemers selectie criterium waar wet toelaat | Prioriteit lokale ondernemers onderhandse aanbestedingen | Strikte naleving Roemernorm max 10% externe inhuur | Focus efficiency en lokale waarde

College en raad

Raadsaanbeveling burgemeester met binding Nunspeet en verkiezingsmandaat | Onderzoeken uitbreiding aantal wethouders | Investeren moderne raadszaal | Landelijk bepleiten raadslidmaatschap fulltime | Jaarlijks BestuursEffect Rapportage met burgerinbreng | Behouden ambtsgebed 2022 | Zie thema Democratie en Inspraak

Regionale samenwerking

Periodieke evaluatie kosten en opbrengsten samenwerkingsverbanden | Nieuwe samenwerkingen bij heldere doelstellingen en meetbare resultaten | Lokale democratische zeggenschap borgen | Durven afschalen of beëindigen samenwerkingen die onvoldoende bijdragen

1.2 DEMOCRATIE EN INSPRAAK

Democratie leeft pas echt als inwoners zich het hele jaar betrokken voelen. De landelijke participatiewet verplicht gemeenten vóór 2027 een nieuwe verordening vast te stellen. Nunspeet heeft in januari 2026 een concept gepresenteerd, maar dat blijft ver achter. Participatie wordt vrijblijvend gemaakt. Het college bepaalt of inwoners mogen meepraten, niet andersom. Wij willen verder gaan dan het wettelijke minimum. Dat betekent: heldere instrumenten, vroege participatie als standaard, verplichte terugkoppeling. De raad stemt in februari 2026. Wij roepen de raad op om dit als democratische vernieuwing te behandelen.

Vroege participatie

Goede besluiten beginnen met luisteren. Te vaak worden inwoners pas geconsulteerd als plannen al vaststaan. Wij draaien dat om: inwoners moeten vanaf het eerste moment meedenken.

Beeldvormende bijeenkomsten moeten beter. Nu is vaak onduidelijk wat er met inbreng wordt gedaan. Dat ondermijnt vertrouwen. Wij willen dat bijeenkomsten echt formatief zijn: bijdragen worden serieus meegenomen, en inwoners krijgen heldere terugkoppeling. Niet: "bedankt", maar: "dit hebben we ermee gedaan, en dit niet omdat..." Daarom willen we regelmatig evalueren met raadsleden, sprekers en ambtenaren.

Een burgerbegroting geeft inwoners directe invloed. We starten kleinschalig, met een deel van het budget voor openbare ruimte of dorpsvoorzieningen. Door digitale middelen kunnen inwoners in real-time meekijken. Dit is een structureel, tweejaarlijks terugkerend instrument.

Burgerraad of burgerpanel achten wij niet passend. De organisatie vergt veel capaciteit, terwijl de opbrengst beperkt is. Voor kleine gemeenten is de schaal te klein. Bovendien zijn er al diverse mogelijkheden om een stem te laten horen. Wij versterken liever bestaande kanalen en voegen gerichte instrumenten toe. Wel organiseren we thematische gespreksavonden wanneer onderwerpen om brede dialoog vragen.

Directe democratie

Representatieve democratie kan worden aangevuld met instrumenten voor directe invloed. Wij kiezen voor heldere, werkbare instrumenten die inwoners serieuze macht geven.

Het burgerinitiatief ontbreekt nu in Nunspeet. Dat is een gemiste kans. Een burgerinitiatief geeft inwoners de mogelijkheid om onderwerpen op de agenda te zetten, gesteund door voldoende handtekeningen. Natuurlijk horen daar spelregels bij: haalbaarheid, gemeentelijke bevoegdheden en vormvereisten. Maar mits goed ingericht is het een laagdrempelig middel om de afstand te verkleinen. Wij willen dit zo snel mogelijk invoeren. De VNG heeft goede voorbeelden.

Een referendum geeft inwoners directe invloed bij grote keuzes. In veel gemeenten is dit al mogelijk, maar in Nunspeet nog niet. Wij willen ervaring opdoen met een adviserend referendum. Dat vraagt om zorgvuldigheid: goede informatie en een professioneel proces zijn onmisbaar. Referenda zijn geen vervanging van de raad, maar een aanvulling. De uitslag is adviserend, maar een duidelijke uitkomst kan niet zomaar worden genegeerd.

Het Right to Challenge geeft inwoners de mogelijkheid om gemeentelijke taken over te nemen als zij denken dat beter te kunnen. De Nunspeetse verordening van januari 2026 bevat weliswaar een uitdaagrecht, maar maakt het vrijblijvend. Het college mag afwijzen "om andere redenen onwenselijk". Wij willen het fundamenteel anders. Inwoners en organisaties kunnen voorstellen indienen voor groenonderhoud, buurtbeheer, sportvoorzieningen, activiteiten. De gemeente toetst op drie criteria: kwaliteit, haalbaarheid en kosten. Als aan deze criteria wordt voldaan, gaat de taak over. Afwijzen kan alleen op basis van deze criteria.

Het Burgerfonds Vitale Kernen wordt structureel onderbenut. Goede ideeën die eigenlijk onder normale taken vallen, worden via een apart potje gefinancierd. Dat zorgt voor bureaucratie. Daarom willen wij stoppen met het Burgerfonds en de jaarlijkse €25.000 structureel inzetten voor voorzieningen waar iedereen van profiteert. Goede ideeën horen via de politieke weg een plek te krijgen.

Beleidsvoorstellen democratie en inspraak

Vroege participatie

Regelmatig evalueren participatieproces met raadsleden, insprekers en ambtenaren | Burgerbegroting invoeren voor openbare ruimte en dorpsvoorzieningen, tweejaarlijks terugkerend | Digitale middelen inzetten voor real-time inzicht in budgetten en effecten keuzes | Geen invoering burgerberaad of burgerpanel; wel thematische gespreksavonden bij specifieke onderwerpen

Directe democratie

Verordening burgerinitiatief opstellen met heldere voorwaarden | Burgerinitiatief eenvoudig maken via gemeentelijke website met digitale ondersteuning | Verordening adviserend referendum opstellen voor grote, ingrijpende besluiten | Heldere voorlichting bij referenda, met ruimte voor voor- en tegenstanders | Na eerste referendum proces evalueren en verbeteren | Burgeruitdagingen (Right to Challenge) opnemen in participatieverordening met heldere, toetsbare criteria: kwaliteit, haalbaarheid, kosten | Actief stimuleren burgeruitdagingen bij buurtbeheer, groenonderhoud, sportfaciliteiten en evenementen | Jaarlijks rapporteren aan raad over ingediende en gehonoreerde burgeruitdagingen | Stoppen met Burgerfonds Vitale Kernen en €25.000/jaar structureel inzetten voor dorpsvoorzieningen en levendigheid

1.3 TRANSPARANTIE EN TOEGANKELIJKE OVERHEID

Transparantie is de voorwaarde voor goed bestuur. Alleen een open overheid verdient vertrouwen. Besluitvorming moet zichtbaar, begrijpelijk en navolgbaar zijn. Toch scoort Nederland internationaal slecht. In Nunspeet horen inwoners pas laat over plannen, blijven informatieverzoeken liggen, en wijzen signalen op verdwenen informatie via apps. Wij willen dat Nunspeet laat zien dat het anders kan. Openheid moet de norm zijn.

Transparantie

Transparantie begint bij openbaarheid. Documenten, vergaderingen en besluitvorming moeten zichtbaar zijn. Niet achteraf, maar proactief. Wij laten ons inspireren door Zweden, waar het Offentlighetsprincipen al sinds 1766 maximale openbaarheid garandeert. Documenten zijn daar vrijwel direct toegankelijk. Die open cultuur zorgt voor vertrouwen en scherpe controle.

Actieve openbaarmaking betekent dat raadsvoorstellen, collegebesluiten en rapporten niet achter slot blijven. Door documenten actief te publiceren, maken we échte participatie mogelijk. Openbaarheid is voor ons een harde randvoorwaarde. Politiek hoort in het openbaar plaats te vinden. Wij zullen niet instemmen met besloten politieke beraadslagingen. Geheimhouding vraagt grote zorgvuldigheid en moet altijd de uitzondering zijn. Raad en college moeten altijd helder motiveren waarom stukken geheim zijn.

Goede archivering is een voorwaarde voor vertrouwen. Toch zijn er signalen dat informatie is verdwenen door het gebruik van ongedocumenteerde communicatiemiddelen zoals WhatsApp. Als informatie verdwijnt, verdwijnt ook de mogelijkheid tot controle. Wij vinden dat de Archiefwet strikt moet worden nageleefd.

De Wet open overheid (Woo) maakt actieve openheid tot uitgangspunt. Toch moeten mensen soms juridische stappen zetten om documenten boven tafel te krijgen. De gemeente heeft stappen gezet met een Woo-portaal, maar het kan beter. Nunspeet kan hierin vooroplopen. Door te werken aan een lokale informatiewet die verder gaat dan de Woo, kunnen we het recht op informatie versterken.

Toegankelijkheid en bereikbaarheid

Een open overheid is ook een toegankelijke overheid. Digitale middelen moeten inwoners helpen om politiek te volgen, maar fysieke toegankelijkheid blijft essentieel. Het participatieplatform Denk Mee Nunspeet is een goed begin. Met moderne middelen zoals de Gemeentepeiler-app laten we zien dat inbreng telt. Digitale participatietools moeten regelmatig worden geëvalueerd. Voor concrete voorstellen verwijzen we naar ons thema Democratie en Inspraak. Fysieke bereikbaarheid blijft onmisbaar. Er blijft altijd een alternatief via telefoon, brief of

balie. Publieksbalies moeten aansluiten op het dagelijks leven, met openingstijden in de avond en op zaterdag.

Integriteit en controle

Vertrouwen in bestuur vraagt om helderheid over wie invloed heeft. Besluitvorming hoort in het openbaar plaats te vinden. Transparantie over lobbycontacten en respect voor bezwaar zijn essentieel.

Lobbyregister zorgt voor openheid over wie welke belangen behartigt. Rotterdam heeft als eerste gemeente een lobbyregister ingevoerd voor wethouders en topambtenaren, Utrecht volgde. Wij willen dat Nunspeet dit ook doet. Door lobbycontacten openbaar te maken, wordt zichtbaar welke belangen meespelen. Dat voorkomt ongewenste beïnvloeding. Beleidsstukken moeten inzicht geven in wie is geraadpleegd. Een lobbyparagraaf maakt helder welke partijen input hebben geleverd.

Het recht om bezwaar te maken is een fundament van de rechtsstaat. Wij vinden dat inwoners die bezwaar maken met respect worden behandeld. Bezwaar maken is geen aanval, maar controle. Kortere doorlooptijden zorgen voor sneller duidelijkheid. Door jaarlijks een openbaar overzicht te publiceren van bezwaren en afhandeling, tonen we dat we ons laten aanspreken.

Beleidsvoorstellen transparante en toegankelijke overheid

Transparantie

Documenten actief openbaar maken zodra opgesteld of ontvangen, met inspiratie uit Zweedse systemen | Raadsvoorstellen, collegebesluiten, rapporten en correspondentie standaard digitaal publiceren | Politieke beraadslagingen altijd in het openbaar, geen besloten vergaderingen zonder zwaarwegende redenen | Geheimhouding alleen bij duidelijke wettelijke redenen, met altijd heldere motivering | Waar mogelijk openbare samenvattingen of geanonimiseerde stukken bij geheimhouding | Geen ongedocumenteerde communicatiemiddelen zoals WhatsApp gebruiken voor zaken van openbaar belang | Strikte naleving Archiefwet: alle documenten en communicatie volledig, veilig en toegankelijk bewaren | Duidelijke en strikte voorwaarden voor vernietigen dossiers | Woo-verzoeken binnen redelijke termijnen behandelen, met goede motivering bij afwijzing | Werken aan lokale informatiewet die verder gaat dan landelijke Woo

Toegankelijkheid

Digitale participatietools continu evalueren en verbeteren op basis gebruikersfeedback | Samenwerken met lokale media om livestreams en vergaderingen beter onder aandacht te brengen | Digitale dienstverlening altijd aanvullen met niet-digitale alternatieven (telefoon, brief, balie) | Publieksbalies openingstijden in avond en op zaterdag | Zie thema Democratie en Inspraak voor participatie-instrumenten

Integriteit en controle:

Openbaar lobbyregister invoeren voor wethouders, raadsleden en topambtenaren | Verplichte registratie contacten met externe partijen zoals bedrijven, stichtingen en belangengroepen | Vaste lobbyparagraaf in gemeentelijke publicaties en raadsvoorstellen: wie is geraadpleegd en op welke manier | Kortere doorlooptijden bezwaarschriften zodat inwoners sneller duidelijkheid krijgen | Jaarlijks openbaar overzicht aantal bezwaren en afhandeling

2. HANDHAVING EN VEILIGHEID

2.1 HANDHAVING

Veiligheid is een primaire levensbehoefte. Voor ons begint veiligheid met betrokkenheid. Wijken waar mensen elkaar kennen en op elkaar letten, zijn veiliger. Sport, cultuur en verenigingen zorgen voor binding en sociale controle. Handhaving is onmisbaar, maar nooit het enige antwoord. Waar handhaving nodig is, moet die snel en effectief zijn. Nunspeet maakt deel uit van de Driehoek Veluwe Noord. Het Integraal Veiligheidsplan (IVP) 2024-2027 legt de nadruk op jeugd en veiligheid, ondermijning, en digitale criminaliteit. Voor voorstellen rond jeugd verwijzen we naar ons thema Zorg en Welzijn.

Handhaving

Veiligheid door samenwerking tussen politie, BOA's en inwoners is de kern. Handhaving is in de eerste plaats een taak van de politie. De druk is toegenomen. De norm is 1 wijkagent per 5.000 inwoners, maar in de praktijk blijft capaciteit mager. De gemeente bundelt signalen en geeft deze door. Samen met regionale partners vragen we aandacht voor meer capaciteit.

BOA's vormen een onmisbare aanvulling. Nunspeet heeft vier BOA's met diverse taken. BOA's moeten bijdragen aan echte veiligheid, niet primair aan kleine ergernissen. Wij willen BOA's effectief inzetten via regelmatige voetpatrouilles in het centrum en bij hangplekken zoals het station.

Wij hechten groot belang aan privacy en zijn terughoudend met cameratoezicht. Proeven in Nunspeet tonen beperkt effect. Sociale controle en zichtbare handhavers zijn vaak effectiever. Cameratoezicht mag nooit de eerste stap zijn. Particuliere beveiliging wordt ingezet bij uitgaansavonden, evenementen en bij opvang Veldenbos (24/7). Externe beveiliging kan nuttig zijn als aanvulling, maar mag nooit structureel reguliere handhaving vervangen. Omzien naar elkaar is vaak de eerste verdediging. Het Buurtpreventie Team Elspeet toont aan dat dit werkt: circa 25 vrijwilligers.

Criminaliteit

Criminaliteit raakt inwoners en ondernemers diep. Wij kiezen voor preventie en handhaving. Landelijk is het aantal woninginbraken sterk gedaald: van 71.000 in 2014 naar 22.000 in 2024. Toch blijft waakzaamheid geboden. Sociale controle speelt een grote rol. Buren die op elkaar letten en WhatsApp-groepen maken wijken veiliger.

Drugshandel vormt een serieus risico, vooral voor jongeren. Wij steunen een stevige aanpak. Het Damoclesbeleid biedt een belangrijk instrument. Bij aanwezigheid van drugs in handelshoeveelheden kan de burgemeester bestuursdwang opleggen, wat kan leiden tot sluiting. Recent is in Nunspeet een woning gesloten. Door samen te werken met omliggende gemeenten voorkomen we dat problemen zich verplaatsen.

Preventieve maatregelen gericht op jongeren zijn cruciaal. Straathoekwerk

Nunspeet is sinds 1999 actief. Met vier straathoekwerkers hebben zij jaarlijks contact met circa 150 jongeren tussen 12 en 27 jaar. Straathoekwerk biedt concrete hulp bij problemen met huisvesting, onderwijs, werk en middelengebruik. Dit voorkomt dat jongeren afdrijven naar criminaliteit. Wij willen Straathoekwerk structureel ondersteunen. Voor uitgebreide voorstellen verwijzen we naar ons thema Zorg en Welzijn.

Overlast

Overlast tast de leefbaarheid aan. Wij zoeken het evenwicht tussen vrijheid en verantwoordelijkheid. Jongeren hebben plekken nodig om elkaar te ontmoeten. Een sterk verenigingsleven helpt overlast te voorkomen. Niet elke hangplek werkt. Afgelegen locaties missen sociale controle. Ook het station wordt genoemd als plek waar het soms onveilig voelt. Door meldingen goed te volgen, kunnen we gericht ingrijpen. Straatintimidatie hoort nergens thuis. Door zichtbaar toezicht zorgen we dat signalen snel worden opgepakt.

Wij nemen overlast rond opvanglocaties zeer serieus. Bij opvang Veldenbos is 24/7 externe beveiliging ingezet. Onze aanpak: het gaat om gedrag, niet om afkomst. Wij zijn scherp op overlast vanuit het asielzoekerscentrum. De druk op voorzieningen en woningmarkt is groot en de draagkracht bereikt. Door duidelijke afspraken en zichtbare aanwezigheid van handhavers beschermen we inwoners.

Beleidsvoorstellen handhaving en veiligheid

Handhaving

Lokale veiligheidsdoelen afstemmen met prioriteiten Nationale Politie | Structurele samenwerking politie, BOA's en gemeente | Samen met regionale partners aandacht vragen voor meer politiecapaciteit | Effectieve doorgeleiding signalen vanuit inwoners en handhavingspartners | Uitbreiding BOA-capaciteit | Focus BOA's op veiligheid en zichtbaar toezicht, niet op kleine ergernissen | Investeren in opleiding, uitrusting en professionaliteit BOA's | Regelmatige voetpatrouilles centrum en hangplekken zoals station | Cameratoezicht openbare ruimte tot minimum beperken, eerst andere vormen social controle | Transparante communicatie over doel, duur en werking camera's | Inzet externe beveiliging alleen bij aantoonbare behoefte en tekort reguliere capaciteit | Ondersteunen en stimuleren buurtpreventie, buurtwachten en digitale meldgroepen | Sociale controle combineren met politie en BOA's

Criminaliteit

Gerichte voorlichting aan inwoners en ondernemers over preventieve maatregelen | Strikte handhaving Damoclesbeleid bij drugshandel | Samenwerking met omliggende gemeenten om waterbedeffect te voorkomen | Informeren en voorlichten inwoners over herkennen en melden verdachte situaties | Preventieve maatregelen gericht op jongeren via Straathoekwerk Nunspeet | Zie thema Zorg en Welzijn voor jongerenwerk

Overlast

Veilige en toegankelijke ontmoetingsplekken voor jongeren, met sociale controle | Nauwe samenwerking met Straathoekwerk en jongerenorganisaties | Actieve aanpak straatintimidatie door BOA's en politie | Lage drempel voor melden en ondersteuning slachtoffers | Evalueren en waar nodig verplaatsen of herinrichten hangplekken | Gerichte inzet BOA's, beveiliging en politie bij meldingen overlast rond opvanglocaties | Nauwe samenwerking met opvangorganisaties om problemen vroeg te signaleren | Zie thema's Sport, Cultuur en Horeca voor verenigingsleven

2.2 HULPDIENSTEN EN VEILIGHEIDSREGIO

Hulpdiensten zijn de ruggengraat van onze veiligheid. Brandweer, ambulancezorg en meldkamers moeten kunnen rekenen op voldoende middelen, goede training en betrouwbare infrastructuur. Wij vinden dat de gemeente hier actief verantwoordelijkheid in neemt. Veiligheid begint bij de zekerheid dat er altijd iemand komt wanneer je die nodig hebt. Elke seconde telt – ambulance en brandweer moeten snel ter plaatse kunnen zijn.

Ambulance en brandweer

Snelle hulp kan het verschil maken tussen leven en dood. Wij maken ons zorgen over overschreden aanrijtijden. Hoewel de gemeente geen directe verantwoordelijkheid draagt, vinden wij dat alles wat binnen onze invloed ligt moet worden benut.

Cijfers van het Ministerie van VWS bevestigen dat de norm van maximaal 15 minuten aanrijtijd in Elspeet en Vierhouten te vaak wordt overschreden. Maximaal 5% overschrijding is toegestaan. In 2023 was de overschrijding structureel te hoog. De gemeente heeft dit herhaaldelijk geuit. In oktober 2024 werden Kamervragen gesteld, waarna cijfers per kern openbaar werden. Minister Fleur Agema antwoordde dat de streefnorm voor de gehele veiligheidsregio geldt. Wij vinden dat niet acceptabel.

De gemeente heeft stappen gezet. Sinds 2017 financiert zij een ambulancestandplaats aan de Elspeterweg. Daarnaast ondersteunt zij het AED-netwerk (Hartslag.nu) en zijn BOA's uitgerust met een AED. Voor meer voorstellen verwijzen we naar ons thema Handhaving. De first responder post in Elspeet laat zien dat gerichte maatregelen effect hebben. Brandweerlieden rukken onmiddellijk uit bij hartklachten tot de ambulance ter plaatse is. Wij vinden dat deze post behouden moet blijven zolang aanrijtijden structureel te lang zijn. Daarom zetten wij in op continue monitoring en transparantie.

Goede brandweertzorg is onmisbaar. Het aantal woningbranden in Gelderland is toegenomen. Nunspeet heeft twee posten: Nunspeet met circa 35 vrijwilligers en Elspeet met circa 20 vrijwilligers. Werving en behoud blijft een uitdaging. Mensen werken minder vaak dicht bij hun woonplaats, waardoor overdag beschikbaarheid lastig is. Via Behapbare Basis wordt de rol van vrijwilliger flexibeler gemaakt. Nunspeet maakt deel uit van cluster Veluwe West (Ermelo, Harderwijk, Putten).

Veiligheidsregio en alarmcentrale

De infrastructuur achter hulpverlening moet robuust zijn. De meldkamer waar noodgevallen uit Nunspeet binnenkomen is onderdeel van Meldkamer Oost-Nederland (MkON), de grootste meldkamer van Nederland die sinds maart 2023 operationeel is in Apeldoorn. De MkON bedient 79 gemeenten met 3,2 miljoen inwoners.

Nederlandse 112-meldkamers ervaren structurele capaciteit- en personeelsproblemen. Door een langdurig tekort is het vaak lastig om alle 112-

oproepen meteen te beantwoorden. Ook de MkON heeft te maken gehad met technische verstoringen. In mei 2023 ontstonden problemen met het bedieningssysteem. In 2024 werden opnieuw Kamervragen gesteld. Wij willen dat de gemeente zich sterk maakt voor voldoende capaciteit en moderne technologie. Structurele personeelstekorten mogen niet leiden tot vertragingen.

Nunspeet maakt deel uit van de VNOG, verantwoordelijk voor brandweezorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing. In de VNOG werken 22 gemeenten samen op de Veluwe en in de Achterhoek. Samen bedienen zij 870.000 inwoners over 3.000 vierkante kilometer. Die schaalgrootte heeft voordelen, maar zorgt er ook voor dat individuele gemeenten minder invloed hebben. Juist daarom moeten de belangen van Nunspeet actief worden ingebracht.

Er zijn momenteel discussies binnen de VNOG. Door toenemende druk op begrotingen wordt gewerkt aan een structurele demping van de bijdrage vanuit gemeenten, bijvoorbeeld een besparing van bijna €1,9 miljoen richting 2026. Tegelijk nemen de opgaven juist toe. Die spanning vraagt om scherpe keuzes. Voor meer informatie verwijzen we naar ons thema Efficiëntie. Wij willen binnen de veiligheidsregio een duidelijke stem voor Nunspeet. Dat betekent meedoen aan besluitvorming en kritisch volgen van plannen. Wij willen dat Nunspeet niet alleen deelneemt, maar ook leiding neemt waar dat kan.

Het AED-netwerk (Hartslag.nu) is belangrijk bij hartstilstand. De gemeente ondersteunt dit netwerk en heeft BOA's uitgerust met AED's. Door het netwerk uit te breiden en vrijwilligers te trainen, vergroten we de overlevingskansen.

Beleidsvoorstellen hulpdiensten en veiligheidsregio

Ambulance en brandweer

Behoud first responder post Elspeet zolang aanrijtijden structureel te lang zijn | Monitoring aanrijtijden ambulance en brandweer en effectiviteit inzet | Nauwe samenwerking met regionale partners voor structurele oplossingen ambulancezorg | Onderzoeken aanvullende middelen om responstijden blijvend te verkorten | Uitbreiding AED-netwerk en First Responder-capaciteit waar nodig | Structurele financiering ambulancestandplaats Elspeterweg waarborgen | Actieve ondersteuning bij werving en behoud brandweerlieden en vrijwilligers | Specifieke aandacht voor beschikbaarheid brandweer overdag via flexibele werkvormen | Ondersteuning Behapbare Basis en kazernering voor vrijwilligers | Lobbyen binnen veiligheidsregio voor voldoende middelen, opleiding en materieel brandweer | Aandacht voor preventie en brandveiligheid in natuurgebieden | Zie thema Handhaving voor inzet BOA's

Veiligheidsregio en alarmcentrale

Inzetten op voldoende capaciteit, personeel en technologie bij alarmcentrale | Nauwe samenwerking met hulpdiensten om meldingen efficiënter af te handelen | Kritisch volgen landelijke en regionale ontwikkelingen rond capaciteit meldkamers | Actieve en leidende deelname aan besluitvorming binnen VNOG | Regelmatige terugkoppeling aan gemeenteraad over regionale besluiten en begrotingsontwikkelingen | Versterken samenwerking met buurgemeenten in cluster Veluwe West (Ermelo, Harderwijk, Putten) | Uitbreiding en ondersteuning AED-netwerk (Hartslag.nu) | Zie thema Efficiëntie voor gemeentefinanciën

3. ONDERNEMEN, WERKEN INKOMEN

3.1 ONDERNEMEN

Ondernemerschap is de motor van een sterke lokale economie. Wij geloven dat de kracht bij ondernemers zelf ligt. De rol van de gemeente is om ruimte te geven, drempels weg te nemen en initiatieven mogelijk te maken. Te vaak loopt het vast op regels en trage besluitvorming. Wij willen een gemeente die meedenkt. Regels moeten eenvoudig en voorspelbaar zijn. Door actief te luisteren zorgen we dat ondernemers blijven en nieuwe initiatieven zich welkom voelen.

Organisatie van ondernemers

Een sterk vestigingsklimaat vraagt om georganiseerde ondernemers. De gemeente faciliteert, maar ondernemers moeten het voortouw nemen. Het BIZ-plan voor het centrum biedt structuur waar het nu ontbreekt. Met de beoogde invoering per 1 januari 2027 ontstaat een steviger basis. Alle ondernemers doen verplicht mee, waardoor het 'free rider'-probleem wordt opgelost. Er komt een gezamenlijke pot en een betaalde centrummanager. De gemeenteraad sprak zich in september 2025 unaniem uit voor de BIZ, mits het draagvlak aanwezig is.

Lux21 steunt deze koers. De BIZ is voor ons een middel, geen doel. Het draagvlak is doorslaggevend. We maken ons zorgen over de uitkomst van het draagvlakonderzoek. Juist ondernemers met hoge WOZ-waarden moeten overtuigd worden. Alle ondernemers moeten actief worden meegenomen. Na invoering moet blijken of de BIZ bijdraagt. Als de BIZ niet werkt, moet beëindiging mogelijk zijn.

Ondernemersverenigingen spelen een sleutelrol. Nunspeet Onderneemt Samen, de Bedrijvenkring Nunspeet en Ondernemend Elspeet vervullen die rol. Lux21 vindt dat ondernemersverenigingen in de eerste plaats belangenbehartigers moeten zijn. Evenementen horen bij gespecialiseerde organisaties. Nunspeet uit de Kunst heeft in 2024 een samenwerkingsovereenkomst met Nunspeet Onderneemt Samen. Voor ons standpunt verwijzen we naar ons thema Toerisme. Wij willen ondernemersverenigingen versterken door subsidies te richten op belangenbehartiging.

Parkmanagement is een voorbeeld van hoe ondernemers hun belangen zelf organiseren. Op De Kolk is sinds 2018 een Coöperatie Parkmanagement actief. Lux21 vindt dat de gemeente hier geen geld aan moet uitgeven. Waar de ondernemersbelangen groot genoeg zijn, kunnen zij zelf organiseren. Voor gemeentefinanciën verwijzen we naar ons thema Efficiëntie.

Ondernemingsklimaat

Een goed vestigingsklimaat vraagt om praktische faciliteiten en heldere afspraken. De gemeente schept voorwaarden, maar stuurt niet.

Een regionaal bedrijvenregister kan nuttig zijn. Het initiatief 'Bedrijvenregister Kop van de Veluwe' van Oldebroek is daar een voorbeeld van. Zo'n register biedt ondernemers de mogelijkheid om elkaar te vinden. Lux21 staat in principe positief tegenover deelname, mits dit geen extra bureaucratie oplevert. De nadruk moet

liggen op praktisch nut. Het register moet laagdrempelig, actueel en gebruiksvriendelijk zijn. Voor bredere regionale samenwerking verwijzen we naar ons thema Efficiëntie.

Openingstijden raken aan hoe levendig Nunspeet is. Ze vragen om balans tussen economische ruimte en lokale tradities. De zondagsrust is diep verankerd in Nunspeet. Wij respecteren dat. Winkels blijven op zondag gesloten, binnen de Winkeltijdenwet en de Verordening winkeltijden uit 1997. De gemeente heeft bewust geen koopzondagen en dat blijft zo. Dat omliggende gemeenten wél zondagopenstelling kennen, zorgt voor regionale spreiding. Toeristen die op zondag willen winkelen, kunnen terecht in bijvoorbeeld Harderwijk of Ermelo.

Tegelijk willen we ondernemers op andere momenten wél ruimte geven. Met name op zaterdagavond kan extra levendigheid ontstaan. De gemeente moet hierin faciliteren, niet sturen. Door betere afstemming onderling te ondersteunen ontstaat ruimte voor maatwerk. Als ondernemers gezamenlijk willen afspreken om op zaterdagavond open te blijven, bijvoorbeeld tijdens evenementen, dan moet dat mogelijk zijn zonder bureaucratische horden.

Beleidsvoorstellen ondernemen

Organisatie van ondernemers

Monitor voortgang BIZ-traject en rapporteer periodiek aan raad | Actieve inzet om draagvlak onder alle ondernemers te vergroten, met speciale aandacht voor hoge WOZ-waarden | Faciliteren nieuwe stichting voor uitvoering BIZ, zonder gemeentelijke inmenging dagelijkse gang van zaken | Aanstellen betaalde centrummanager als vast aanspreekpunt | Duidelijke rolverdeling tussen ondernemersverenigingen (belangenbehartiging) en uitvoeringsorganisaties | Investeren in ledenwervingscampagnes voor ondernemersverenigingen, met focus op centrum | Goede samenwerking tussen ondernemersverenigingen stimuleren om versnippering te voorkomen | Parkmanagement: faciliterend, niet financierend | Zie thema Toerisme voor Nunspeet uit de Kunst | Zie thema Efficiëntie voor gemeentefinanciën

Ondernemingsklimaat

Actieve deelname aan regionaal bedrijvenregister, mits laagdrempelig en praktisch | Duidelijke communicatie naar ondernemers over bestaan, voordelen en vrijwillige deelname | Zie thema Efficiëntie voor regionale samenwerking | Behoud zondagsrust voor winkels en commerciële activiteiten — geen koopzondagen | Ruimte voor verruiming openingstijden zaterdagavond, zonder verplichting maar met facilitering | Ondersteunen onderlinge afstemming tussen ondernemers voor gezamenlijke koopmomenten rond evenementen of feestdagen | Geen aanvullende regelgeving

3.2 WERK EN INKOMEN

Wij willen dat iedereen in Nunspeet de kans krijgt om passend werk te vinden en een waardig inkomen te verdienen. Een sterke arbeidsmarkt begint bij een gezond ondernemingsklimaat. De gemeente faciliteert. Voor ons standpunt verwijzen we naar ons thema Ondernemen. Sociale zekerheid blijft essentieel. Tegelijk willen wij kritisch zijn op regelingen die weinig toevoegen. Door te stroomlijnen zetten we middelen doelgericht in. Wij geloven in eigen kracht, maar bieden een vangnet waar nodig. Hulp moet tijdelijk en ontwikkelingsgericht zijn. Werken moet altijd lonend zijn.

Dagbesteding en beschut werk

Dagbesteding en beschut werk zijn essentieel voor inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt. Deze voorzieningen bieden structuur, sociale contacten en zingeving. Tegelijk vinden wij dat dagbesteding altijd doelgericht moet zijn.

Wij maken een duidelijk onderscheid. Voor inwoners met perspectief op werk moet dagbesteding gericht zijn op ontwikkeling: werkritme, vaardigheden en zelfvertrouwen. Voor mensen die blijvend ondersteuning nodig hebben moet dagbesteding vooral zinvol, veilig en passend zijn.

In Nunspeet zijn verschillende aanbieders actief. Philadelphia verzorgt dagbesteding op vijf locaties. Wij vinden het belangrijk dat deze voorzieningen zorgvuldig worden georganiseerd. Hoogwaardige dagbesteding moet financieel verantwoord zijn. De kosten moeten beheersbaar blijven.

Voor beschut werk zien wij een belangrijke rol voor de Inclusief Groep. Deze publieke NV met gemeenten als aandeelhouders — waaronder Nunspeet, Harderwijk, Ermelo, Putten, Elburg, Oldebroek en Nijkerk — voert de Wet sociale werkvoorziening en de Participatiewet uit. Wij steunen de samenwerking. Door samen te werken kan Nunspeet inclusieve werkgelegenheid stimuleren, zonder onnodige uitbreiding van gemeentelijke taken. Voor bredere voorstellen verwijzen we naar ons thema Zorg en Welzijn.

Bijstand en minime regelingen

Sociale zekerheid is essentieel, maar moet effectief zijn. Wij willen ondersteuning richten op wie het écht nodig heeft, met aandacht voor gezinnen met kinderen. Regelingen moeten eenvoudig blijven.

Nunspeet heeft een relatief eenvoudig stelsel, en dat willen we zo houden. De gemeente biedt twee basisregelingen voor huishoudens tot 120% van de bijstandsnorm: een bijdrage voor gemeentelijke belastingen en een bijdrage voor sociaal-culturele activiteiten. De bijdrage voor sport en cultuur bedraagt €200 per jaar voor volwassenen en €350 per jaar voor kinderen. Daarnaast zijn er aanvullende regelingen via externe fondsen. Het Jeugdfonds biedt ondersteuning voor kinderen tot 18 jaar, met maximaal €225 per jaar voor sport en €425 per jaar voor cultuur. Het Volwassenenfonds ondersteunt volwassenen. Voor mensen die

buiten deze regelingen vallen, is er Stichting Hulpfonds Nunspeet.

Wij kiezen ervoor de inkomensgrens van 120% te handhaven. Er zijn stemmen die pleiten voor 130%, maar wij vinden dat de focus moet liggen op budgetbegeleiding en schuldhulp. Dat werkt structureler. Voor schuldhulpverlening verwijzen we naar ons thema Zorg en Welzijn.

Op langere termijn willen we vooral inzetten op budgetbegeleiding. Voorkomen is beter dan genezen. Actieve begeleiding is effectiever dan automatisch kwijtschelden. Dit is echter een lang proces. We willen de komende periode de regelingen nog aanhouden, maar wel kritisch evalueren.

Veel potentieel belanghebbenden maken geen gebruik van regelingen omdat formulieren te ingewikkeld zijn. Het Financieel Trefpunt Nunspeet is daarom een belangrijk laagdrempelig loket. Wij willen de bekendheid vergroten.

De Participatiewet biedt de mogelijkheid om een tegenprestatie te vragen. Lux21 kiest voor stimuleren met maatwerk. We willen inwoners actief ondersteunen om een zinvolle bijdrage te leveren, als onderdeel van hun traject naar werk. Dat kan door vrijwilligerswerk, mantelzorg of buurtprojecten. Succesvol is maatwerk: per persoon kijken wat past. Door klein te beginnen ontstaat werkritme. Activiteiten moeten zinvol zijn, geen 'strafwerk'.

Beleidsvoorstellen werk en inkomen

Dagbesteding en beschut werk

Dagbesteding inrichten met twee duidelijke sporen: voorbereiding op werk voor mensen met perspectief; en zinvolle aangepaste dagbesteding voor mensen die blijvend ondersteuning nodig hebben | Actieve ondersteuning sociale werkgevers zoals Inclusief Groep bij beschut werk | Stimuleren samenwerking tussen gemeente en sociale werkgevers om meer beschutte werkplekken in Nunspeet te realiseren | Waarborgen continuïteit, toegankelijkheid en kwaliteit bij dagbestedingslocaties, met aandacht voor zowel grote aanbieders als kleinschalige initiatieven | Openbare en transparante kostenstructuur voor dagbesteding zodat ondersteuning betaalbaar blijft | Geen uitbreiding gemeentelijke FTE's voor taken die door professionele sociale werkgevers kunnen worden uitgevoerd | Zie thema Zorg en Welzijn voor re-integratie

Bijstand en minimaregelingen

Inkomensgrens voor minimaregelingen handhaven op 120% bijstandsnorm, met focus op effectiviteit bestaande regelingen | Minimaregelingen richten op directe basisbehoeften zoals sport, cultuur, zorg, onderwijs en witgoed | Regelingen waar mogelijk samenvoegen om eenvoud en overzicht te vergroten | Lange termijn: bewegen van kwijtschelding naar budgetbegeleiding en schuldhulpverlening, maar komende periode regelingen nog aanhouden | Laagdrempelige toegang tot regelingen voor gezinnen met kinderen, onder meer via Financieel Trefpunt Nunspeet | Zinvolle taken aanbieden die bijdragen aan gemeenschap, zoals vrijwilligerswerk, mantelzorg, buurtprojecten of ondersteuning bij sociale organisaties | Tegenprestatie koppelen aan herstelplan en re-integratietraject, zodat het logische stap is richting werk | Rekening houden met niet-zichtbare beperkingen en persoonlijke omstandigheden | Zie thema Zorg en Welzijn voor schuldhulpverlening en budgetbegeleiding | Zie thema Ondernemen voor ondernemersklimaat

4. WONEN, BOUWEN EN VERKEER

4.1 BOUWEN

Nunspeet heeft grote ambities op het gebied van woningbouw. Projecten zoals 't Hul Noord en Nieuw Feithenhof moeten de woningnood verlichten. Dat vraagt om snelheid en vastberadenheid. Bouwen loopt te vaak vast in regels. Het STOER-advies uit 2025 bevestigt dit: gemeenten moeten stoppen met lokale bouweisen bovenop wettelijke minimums. Minister Keijzer heeft het advies omarmt. Wij willen dat Nunspeet dit principe volgt. De gemeente werkt aan een Omgevingsprogramma Volkshuisvesting: tot 2040 ongeveer 1.300 nieuwe woningen.

Bedrijventerreinen

Bedrijventerreinen bieden ruimte aan lokale bedrijven en werkgelegenheid. Met het Regionaal Programma Werklocaties Kop van de Veluwe 2024-2028 realiseert Nunspeet circa 39 hectare nieuw bedrijventerrein, met Nieuw Feithenhof als gemengd woon-werkproject. De Kolk is een succesverhaal: fase 1 uitverkocht, fase 2 in ontwikkeling met oplevering medio 2025. De aanscherping van toekenningscriteria, waarbij meer gewicht wordt toegekend aan werknemers uit Nunspeet en Elspeet, is een goede stap. Grootverbruikers ontvangen brieven van Liander over elektriciteitsbeperking. De gemeente heeft in juni 2024 een intentieovereenkomst getekend om te onderzoeken of een smart energy hub mogelijk is. In augustus 2024 moest de gemeente €17.500 subsidie terugstorten omdat het project voor Lepelingen niet van de grond kwam. Ondernemers verdienen maximale vrijheid bij inrichting, met oog voor kwaliteit. Voor parkmanagement verwijzen we naar ons thema Ondernemen.

Woningbouw

Het woningtekort vraagt om slimme oplossingen. Extra bouwlagen kunnen helpen, vooral in het centrum. We staan open voor flexibiliteit bij bouwen op landbouwgrond, zolang waardevolle grond behouden blijft. Boeren en grondeigenaren moeten hun grond slimmer kunnen benutten. Nunspeet houdt zich aan wettelijke minimums zonder extra eisen. De gemeente maakt gebruik van extern salderen. We willen bewoning van bijgebouwen toestaan: maximaal één extra woning per perceel. Transformatie van leegstaand vastgoed actief toestaan. Tiny houses bieden kansen om snel betaalbaar woningaanbod te creëren. Weversweg fase 2 in Hulshorst heeft een CPO-ontwikkeling van twaalf woningen. Ook in 't Hul Noord wordt CPO gestimuleerd.

Procedures en ontwikkeling

Procedures moeten woningbouw mogelijk maken. Het STOER-advies uit 2025: stop met lokale bouweisen bovenop de wet. Minister Keijzer heeft het omarmd. Wij willen dat Nunspeet dit principe volgt. Te vaak loopt het vast op regels die niet wettelijk verplicht zijn. Wij willen deze schrappen. Duurzaamheid mag een keuze zijn, geen blokkade.

Voor standaard woningbouw willen we vergunning binnen drie maanden.

Ontwikkelaars hebben nu gemiddeld 10 jaar doorlooptijd. Vrijer bouwen betekent niet slordig bouwen. We zijn terughoudend met hoogbouw. In Hulshorst is vroegtijdige betrokkenheid belangrijk. Weversweg fase 2 (37 woningen, start 2026) toont aan dat organische groei mogelijk is.

Participatie is essentieel maar mag geen rem worden. Bij 't Hul Noord zijn 27 zienswijzen ingediend. Wij kiezen voor korte participatietrajecten. Per projectfase één inspraakmoment volgens vijfstappenmodel. Maximale doorlooptijd vier weken per fase. Grote projecten moeten werk opleveren voor Nunspeetse ondernemers. Bij onderhandse aanbestedingen krijgen lokale bedrijven voorrang.

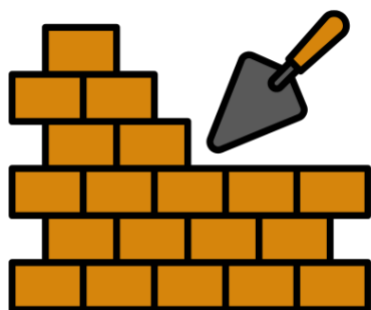
Grondbeleid

De gemeente bezit aanzienlijke hoeveelheden grond en kan daarmee sturen. Deze regierol moet actief en zorgvuldig worden ingevuld. Bij elk project weegt de gemeente af welke rol passend is: actief, actief faciliterend, of faciliterend.

Grondtransacties verlopen primair via minnelijke onderhandelingen.

Grondeigenaren verdienen eerlijke behandeling. Grondruil hoort standaard bij het gesprek. Onteigening alleen als uiterste middel. Agrariërs verdienen speciale aandacht. De recente aankoop van de veehouderij aan de Oude Zeeweg voor 't Hul Noord toont aan dat vrijwillige verkoop mogelijk is. De eigenaar kocht vervangende grond in Doornspijk via de provincie Gelderland.

Het vestigen van voorkeursrecht op 't Hul Noord en Nieuw Feithenhof laat zien hoe actief grondbeleid regie behoudt. Bij 't Hul Noord is de gemeente bijna volledig eigenaar. Bij Nieuw Feithenhof is het Shimano-terrein aangekocht. Grondprijzen zijn helder vastgelegd in de Nota Grondprijzen.

Beleidsvoorstellen bouwen

Bedrijventerreinen:

Pak realisatie circa 39ha binnen planperiode actief op | Focus op lokaal ondernemerschap bij kaveluitgifte | Actieve realisatie smart energy hub De Kolk | Investeer infrastructuur zonder onnodige belemmeringen | Maximale vrijheid inrichting | Faciliteer uitbreiding bestaande bedrijven | Zie thema Ondernemen

Woningbouw

Extra bouwlagen vooral centrum | Versoepeling bouwen landbouwgrond | Stimuleren bouwen eigen erf | Transformatie leegstand actief toestaan | Extern salderen stikstof benutten | Wettelijke minimums, geen extra eisen | Actief stimuleren tiny houses en flexwoningen | Verkennen geschikte locaties | Bestemmingsplannen aanpassen | Snelle vergunningverlening | Substantieel aandeel CPO | Praktische begeleiding CPO

Procedures

Wettelijke minimums, geen extra eisen | STOER-principe volgen | Fast-track vergunningen binnen 3 maanden | Schrappen duurzaamheidsvoorwaarden die vertragen | Jaarlijkse toets regels | Heldere richtlijnen dorpsidentiteit | Voorrang binding regio | Eén participatiemoment per fase, max 4 weken | Vroegtijdige betrokkenheid kleinere kernen | Stimuleren lokale onderaannemers | Zie thema Efficiëntie

Grondbeleid

Dynamisch grondbeleid per project | Prioriteit minnelijke verwerving | Onteigening alleen uiterste middel | Agrariërs extra zorgvuldigheid | Voorkeursrecht strategisch inzetten | Transparantie grondeigenaren tijdig informeren | Marktconforme grondprijzen Nota Grondprijzen | Faciliteer agrariërs vervangende grondaankopen

4.2 WONEN

Ook Nunspeet kampt met een ernstig woningtekort. Woningen worden snel verkocht, maar nieuwe bouwprojecten blijven steken. Lux21 vindt dat voldoende woonruimte creëren een absolute prioriteit is. Meer woningen bouwen is noodzakelijk, maar niet voldoende. Een gezonde woningmarkt vraagt ook om flexibiliteit en slim gebruik van wat er al is. Lux21 vindt dat de gemeente initiatieven moet mogelijk maken, zolang ze geen overlast veroorzaken. Voor concrete bouwplannen verwijzen we naar ons thema Bouwen.

Innovatieve woonvormen

De woningmarkt staat onder druk. Starters met een modaal inkomen vinden geen betaalbare woning meer. De slaagkans op een sociale huurwoning is gedaald. Geen enkele woning te koop is betaalbaar voor een solo-verdiener met modaal inkomen. Dit is onhoudbaar.

Bijgebouwen en recreatiewoningen kunnen helpen. Lux21 ziet kansen in permanente bewoning, zolang dit geen overlast veroorzaakt. De gemeente kocht in 2020 vakantiepark Landrust in Hulshorst strategisch aan. Lux21 wil permanente bewoning op recreatieparken clusteren in afgebakende zones. Zo blijft het recreatieve karakter intact. Permanente bewoners dragen bij aan servicekosten.

Tiny houses kunnen snel perspectief bieden aan jongeren. Voorbeelden in Harderwijk, Putten en Epe laten zien dat dit kan. Lux21 wil 5-20 kwalitatieve tiny houses realiseren op gemeentelijke locaties, met een looptijd van 10-15 jaar. Voor meer informatie verwijzen we naar ons thema Bouwen.

Lux21 ziet grote kansen in een starterscampus: circa 100 compacte sociale huurwoningen, geïnspireerd op Wonen bij LARS en LILY in Lelystad. Deze projecten zijn modulair en circulair gebouwd. Om te voorkomen dat woningen 'vastzitten', pleit Lux21 voor beperkte huurtermijnen van 7-10 jaar. De starterscampus is een springplank, niet een eindstation. Toewijzing moet primair aan inwoners van Nunspeet. Lux21 wil actief provinciale financiering binnenhalen.

Betaalbaar wonen

Lux21 wil dat mensen die in Nunspeet geworteld zijn, hier ook kunnen blijven wonen. Sociale huur is essentieel, maar moet doelgericht blijven. Bij nieuwbouwprojecten kunnen objectieve criteria worden toegepast, zoals inschrijfduur. Dat is bij 't Hul Noord en Nieuw Feithenhof ook reëel. Voor concrete bouwplannen verwijzen we naar ons thema Bouwen.

Lux21 wil speculatie tegengaan. Te vaak verdwijnen woningen naar beleggers. Daarom steunen we een zelfbewoningsplicht bij nieuwbouw, maximaal vijf jaar. Ook opkoopbescherming is belangrijk. Sinds 1 januari 2022 mogen gemeenten deze maatregel inzetten. De Huisvestingswet 2014 biedt gemeenten ruimte om lokale voorrang te regelen via een puntensysteem. Omnia Wonen beheert circa 2.700 sociale huurwoningen in Nunspeet. Lux21 wil dat Nunspeet actief stuurt op lokale binding.

In de prestatieafspraken 2022-2030 tussen gemeente, Omnia en huurdersvereniging SHOW is afgesproken dat Omnia sociale huurwoningen realiseert. Lux21 erkent deze noodzaak, maar wil dat sociale huur zo doelgericht mogelijk blijft. Een te groot aandeel remt de vrije sector. Daarom pleiten we voor een evenwichtige woningmix.

Voor sociale huurwoningen kent Nunspeet sinds 2023 een aangepaste doelgroepenverordening waarbij de instandhoudingstermijn is verhoogd van 15 naar 25 jaar. Lux21 vindt 15 jaar beter voor dynamiek. Zo'n lange termijn als 25 jaar beperkt doorstroming. Wij volgen de effecten kritisch.

Pauzewoningen zijn een uiterste noodvoorziening voor schrijnende situaties. Het gaat om een laatste vangnet. Toegang moet streng worden getoetst. Lux21 vindt dat toewijzing aan statushouders transparant moet zijn. De Wet versterking regie volkshuisvesting, aangenomen op 3 juli 2025, bevat een amendement dat gemeenten verbiedt om statushouders als groep urgentie te verlenen. Lux21 steunt dit amendement. Wij willen openbare informatie over aantallen statushouders. Toewijzing moet beperkt blijven tot het wettelijk minimum.

Lux21 kiest bij startersregelingen voor terughoudendheid. Startersleningen zijn geen structurele oplossing. De focus moet liggen op het creëren van aanbod.

Beleidsvoorstellen wonen

Innovatieve woonvormen

Bewoning bijgebouwen toestaan zonder overlast, met heldere voorwaarden | Regeling tijdelijke bewoning bijgebouwen verlengen en flexibel inzetten | Permanente bewoning recreatiewoningen toestaan waar verantwoord, met maatwerk per locatie | Permanente bewoning recreatieparken clusteren in afgebakende zones | Permanente bewoners laten bijdragen aan service- en onderhoudskosten | Voorrang Nunspeters bij toewijzing permanente bewoning | Realisatie 5-20 kwalitatieve tiny houses of flexwoningen als tijdelijke woonoplossing | Onderzoek en realisatie starterscampus met circa 100 sociale huurwoningen | Strikte aanpak onderverhuur via registratieplicht en handhaving | Voorrang inwoners Nunspeet bij toewijzing via objectieve criteria zoals inschrijfduur | Modulaire en circulaire bouw geïnspireerd op Lelystad | Zie thema Bouwen voor tiny houses en flexwoningen

Betaalbaar wonen

In omgevingsplannen ruimte voor voorrang op basis objectieve criteria zoals inschrijfduur | Prioriteit Nunspeetse starters en gezinnen bij nieuwbouw via anterieure overeenkomsten | Zelfbewoningsplicht bij nieuwbouw, max vijf jaar, juridisch borgen | Inzetten behoud woningen eigen inwoners in kernenvisies | Toepassen opkoopbescherming in gebieden met hoge druk | Actief toezicht naleving zelfbewoningsplicht en opkoopbescherming | Puntensysteem sociale huur met lokale binding als criterium | Evenwichtige woningmix over sociale huur, middenhuur en betaalbare koop | Sociale huur waar mogelijk laten doorstromen naar vrije sector | Transparante rapportage toewijzing sociale huur, inclusief aantallen statushouders en effecten woningmarkt | Toewijzing statushouders beperken tot wettelijk minimum | Steun amendement Wet versterking regie volkshuisvesting (3 juli 2025) dat urgentie voor statushouders uitsluit | Gemeentelijke leningen starters beperken tot uitzonderlijke gevallen | Focus op structurele oplossingen: voldoende betaalbare woningen bouwen | Transparantie over aantallen en bedragen gemeentelijke leningen | Zie thema Bouwen voor concrete bouwplannen | Zie thema Efficiëntie voor financiële aspecten

4.3 VERKEER EN INFRASTRUCTUUR

Verkeer en vervoer zijn de aderen van onze samenleving. Lux21 ziet mobiliteit als een basisvoorwaarde. Openbaar vervoer verbindt dorpen en regio's. Eigen vervoer is onmisbaar. De auto blijft noodzakelijk, de fiets speelt een steeds grotere rol. Infrastructuur moet aansluiten bij deze realiteit. Veel vraagstukken overstijgen de gemeentegrens. Lux21 wil dat Nunspeet hierin leiding neemt.

Auto en fiets

De auto blijft onmisbaar. Lux21 wil een praktisch parkeerbeleid. In het centrum neemt de parkeerdruk toe. Het ontheffingensysteem voor de blauwe zone moet tijdig worden geëvalueerd. Lux21 wil verkeer slimmer sturen. Platforms zoals prettigparkeren.nl kunnen helpen. We zijn kritisch op maatregelen die mobiliteit beperken zonder effect. Afsluitingen en paaltjes lossen problemen zelden op; wegprofielen werken beter.

Lux21 kiest voor maatwerk bij snelheidsmaatregelen. Zonder handhaving ontstaat schijnveiligheid. Lux21 wil ruimte maken voor elektrisch rijden. Laadpaalkleven moet worden voorkomen. De gemeente moet een ruimhartig beleid voeren op kabelgoottegels. Voor netcongestie bij bouwplannen verwijzen we naar ons thema Bouwen. Parkeerproblemen in wijken zoals Schuurmanserf moeten wijkgericht worden aangepakt.

Het fietsbeleid schiet op onderdelen tekort. Het verbod op fietsparkeren in de Dorpsstraat en op de Markt werkt halfslachtig. Lux21 wil investeren in veilige fietsparkeerplekken die logisch aansluiten op looproutes. E-bikes en speed pedelecs hebben het tempo veranderd. De stationsvernieuwing wordt afgerond in voorjaar 2026. Het VeluweTransferium biedt kansen.

Openbaar vervoer en AMVO

Het openbaar vervoer staat onder druk. Lux21 vindt dat openbaar vervoer een basisvoorziening is. Busvervoerder EBS kampt met ernstige problemen. In september 2024 kreeg EBS een boete van €3,5 miljoen van de provincies Gelderland, Overijssel en Flevoland. De oorzaken: personeelstekorten, ziekteverzuim, en problemen met elektrische bussen. De rituitval schommelt rond 2%, met pieken tot 10%. Het contract loopt tot 2035. Lux21 vindt deze situatie onhoudbaar.

Ook de treinverbinding laat dalende kwaliteit zien. Lux21 is in de basis voor nationalisering van het openbaar vervoer. Wij zijn voor marktwerking, maar OV is een natuurlijk monopolie waar marktwerking niet past. Marktpartijen worden afgerekend op winstgevendheid, wat ten koste gaat van kwetsbare lijnen. Lux21 steunt de lobby voor intercityverbinding in Harderwijk. In september 2025 is een subsidieaanvraag bij het Rijk ingediend. Bij AMVO-bussen leiden chauffeurstekorten tot onacceptabel lange reistijden. Lux21 wil dat de gemeente kritisch onderzoekt of de huidige aanbesteding nog in het belang van deze kinderen is.

Infrastructuurprojecten

De aansluiting van de Eperweg (N795) op de A28 kent twee gelijkvloerse kruisingen die de verkeersveiligheid en doorstroming beperken. Daarnaast ligt er het voorstel voor een spoortunnel. De aansluiting Nunspeet-Oost (afslag 15) is sinds 1961 niet meer aangepast. Een brilconstructie, vergelijkbaar met de Elspeterweg (N310), biedt een bewezen veilige oplossing. De spoortunnel kan verkeersdruk richting Epe en Elburg verminderen. Deze oplossing is strategisch interessant maar veel duurder en vraagt een integrale aanpak met ProRail.

Lux21 erkent de meerwaarde van beide projecten, maar constateert dat in de huidige raadsperiode al fors is geïnvesteerd. De stationsomgeving wordt in voorjaar 2026 opgeleverd. Voor de komende periode zien wij geen ruimte voor directe uitvoering. Wel willen we nu investeren in voorbereiding. De brilconstructie heeft prioriteit vanwege de directe verkeersveiligheidswinst, maar we willen beide projecten in samenhang onderzoeken.

Beleidsvoorstellen verkeer en infrastructuur

Auto en fiets

Realistisch parkeerbeleid dat meegroeit met woningbouw en centrumontwikkeling | Tijdige evaluatie ontheffingensysteem blauwe zone | Structurele parkeerproblemen wijkgericht aanpakken zoals Schuurmanserf, met concrete maatregelen en termijnen | Kritisch op symptoombestrijding: terughoudend met afsluitingen, paaltjes en drempels, kies voor wegprofielen | Gefaseerde uitbreiding laadmogelijkheden elektrisch rijden | Actieve preventie laadpaalkleven door voldoende laadcapaciteit en handhaving | Ruimhartig beleid kabelgoottegels om laden vanaf eigen gevel te faciliteren | Integraal energiebeleid dat netcongestie meeneemt bij bouwplannen | Investeren in aantrekkelijke fietsparkeerplekken centrum die logisch aansluiten op looproutes | Infrastructuur aanpassen aan e-bikes en speed pedelecs | Behouden en onderhouden nieuwe stationsomgeving, voorjaar 2026 | Zie thema Bouwen voor netcongestie

Openbaar vervoer en AMVO

Behoud en verbetering reguliere busnetwerk zonder schrappen lijnen enkel vanwege lage reizigersaantallen | In de basis nationalisering openbaar vervoer: wij zijn voor marktwerking, maar OV is natuurlijk monopolie waar marktwerking niet past | Stimuleren buurtbussen en vrijwilligersinitiatieven | Steun lobby intercityverbinding Harderwijk | Leidende rol regionale samenwerking rond openbaar vervoer | Structurele monitoring en rapportage prestaties openbaar vervoer en AMVO-bussen | Betere organisatie AMVO-vervoer met kortere reistijden kinderen met speciale onderwijsbehoeften | Onderzoek herziening aanbesteding en marktwerking AMVO-bussen

Infrastructuurprojecten

Intensief overleg met Rijkswaterstaat, ProRail en regionale partners over haalbaarheid brilconstructie Eperweg/A28 en spoortunnel Eperweg | Brilconstructie als prioriteit vanwege directe verkeersveiligheidswinst, maar beide projecten in samenhang onderzoeken | Geen directe uitvoering komende raadsperiode vanwege beperkte capaciteit na investeringen stationsomgeving | Wel investeren voorbereidende studies, analyses, ruimtelijke inpassing en business cases | Actief en zichtbaar blijven in regionale afstemming zodat projecten op agenda blijven | Prioritering binnen beschikbare capaciteit met realistische planning

5. NATUUR, ENERGIE EN LEEFOMGEVING

5.1 BOEREN

Boeren vormen de ruggengraat van Nunspeet. Hun werk gaat verder dan voedselproductie: zij onderhouden het landschap en dragen bij aan biodiversiteit. Voor Lux21 is landbouw geen probleem, maar een waardevol onderdeel van het menselijk bestaan. Nederlandse boeren behoren tot de wereldtop.

De afgelopen jaren zijn boeren steeds vaker neergezet als veroorzakers van problemen. Lux21 kiest nadrukkelijk voor een andere benadering. Tegelijk zijn we realistisch. De sector staat onder druk. Jonge boeren worstelen met opvolging, hoge grondprijzen en regelgeving. De stapeling van milieuregels rond stikstof, PFAS en waterkwaliteit maakt het dagelijks werk complex. Daarbovenop komt de druk op grond voor woningbouw.

Lux21 gelooft in vertrouwen. Boeren zijn bereid om mee te bewegen, mits regels uitvoerbaar zijn. We willen een toekomst waarin boeren weer volwaardig onderdeel zijn van de gemeenschap. Dat betekent ruimte voor korte ketens en streekproducten. Onze inzet is balans: boeren, natuur en samenleving hand in hand.

Continuïteit en innovatie

De agrarische sector verdient perspectief. Jonge boeren hebben te maken met hoge grondprijzen, beperkte toegang tot kapitaal en complexe regelgeving. Programma's zoals BoerenPerspectief en het Belangenbehartigingsplatform Agrarische Jongeren Kontakt (BAJK) spelen een belangrijke rol. Ook de mentale gezondheid vraagt aandacht. Initiatieven zoals Zorg om Boer en Tuinder (ZOB) en de hulplijn Taboer leveren ondersteuning. Lux21 benadrukt dat preventie begint bij de bron: minder regeldruk en een voorspelbare overheid.

Voor een sterke sector ligt de grootste winst in innovatie. Gemeentelijke subsidies zijn vaak te beperkt. Het kabinet stelt vanaf 2025 jaarlijks circa €500 miljoen beschikbaar voor agrarisch natuurbeheer. Lux21 wil dat Nunspeetse boeren actief worden betrokken. Innovatie kan vele vormen aannemen: efficiënter gebruik van mest en water, nieuwe teelten, precisielandbouw of bedrijfsmodellen waarin natuurbeheer en productie hand in hand gaan.

Lux21 erkent dat er soms spanning bestaat tussen landbouw en andere ruimtelijke opgaven. Voor agrariërs is grond de basis van hun bedrijf. Vrijwillige verkoop kan passend zijn, mits tegen een eerlijke vergoeding. Bij 't Hul Noord heeft de gemeente laten zien dat minnelijke grondverwerving mogelijk is. Agrariërs kregen een eerlijke vergoeding en waar mogelijk vervangende grond. Voor ons standpunt over grondbeleid verwijzen we naar ons thema Bouwen.

Regeldruk en stikstof

Boeren ervaren een steeds verder toenemende regeldruk. Op zichzelf hebben veel regels een begrijpelijke bedoeling. In de praktijk leidt de stapeling tot een onwerkbaar situatie. Lux21 vindt dat deze opeenstapeling moet worden

doorbroken.

Het stikstofbeleid heeft een buitenproportionele impact gehad. Juridische ontwikkelingen zorgden ervoor dat circa 40% van de veehouderijen deels in een illegale situatie raakte, terwijl zij te goeder trouw handelden. In april 2025 verleende provincie Gelderland weer vergunningen via de Lbv-plus regeling, maar de structurele onzekerheid blijft. Sinds juli 2025 gelden in Gelderland nieuwe salderingsregels: 35% bij intern salderen en 30% bij extern salderen. Bedrijven binnen 500 meter van Natura 2000-gebieden zoals de Veluwe krijgen te maken met strengere regels.

Lux21 gelooft dat boeren willen bijdragen aan verduurzaming, mits beleid voorspelbaar is. Derogatie speelde daarin een sleutelrol: het gebruik van dierlijke mest ondersteunde kringlooplandbouw. Het afschaffen per 2026 is onwenselijk. Vanaf 2026 mogen boeren maximaal 170 kg stikstof uit dierlijke mest per hectare gebruiken, waar dit eerder 200 kg was. Lux21 wil lobbyen bij EU en Rijk voor heroverwegen. Vrijwillige maatregelen en lokaal maatwerk werken beter. De gemeente kan stikstof- en salderingsbanken faciliteren.

Beleidsvoorstellen boeren

Continuïteit en innovatie

Actief stimuleren BoerenPerspectief en BAJK voor begeleiding bedrijfsovername, investeringskeuzes en langetermijnstrategie | Versterken mentale gezondheidsinitiatieven zoals ZOB en Taboer met structurele aandacht preventie | Drastisch verminderen regeldruk en stapeling milieuregels | Overheidscontacten beter structureren voor duidelijkheid en voorspelbaarheid | Actief ondersteunen boeren bij aanvragen provinciale en nationale innovatiesubsidies | Faciliteren kennisuitwisseling tussen boeren, onderzoeksinstituten en partners via structurele platforms | Proactief betrekken Nunspeetse boeren bij agrarisch natuurbeheer (kabinet €500M/jaar vanaf 2025) | Stimuleren experimenten met nieuwe teelten, technieken en bedrijfsmodellen natuurbeheer en productie hand in hand | Vrijwillige grondtransacties stimuleren met eerlijke vergoedingen | Slim koppelen woningbouw en natuurontwikkeling via salderen om stikstofruimte efficiënt te benutten | Voortzetten respectvolle aanpak zoals 't Hul Noord | Zorgvuldig omgaan met stikstofruimte bij grondmobiliteit | Zie thema Bouwen voor grondbeleid

Regeldruk en stikstof

Beschermen Nunspeetse boeren tegen disproportioneel stikstof- en PFAS-beleid door actieve lobby bij provincie en Rijk | Lobby bij EU en Rijk voor heroverwegen afschaffing derogatie per 2026 en herstel als instrument kringlooplandbouw | Boeren structureel betrekken bij besluitvorming stikstof en verduurzaming gemeentelijk, provinciaal en nationaal | Actieve inzet stikstof- en salderingsbanken voor efficiënte toewijzing vrijkomende ruimte stoppende bedrijven | Drastisch terugdringen administratieve lasten door stapeling tegen te gaan | Transparante communicatie over nieuwe salderingsregels (35% afoming intern, 30% extern) en stikstofstroken 500 meter rond Natura 2000-gebieden

5.2 ENERGIE EN AFVAL

Lux21 kiest voor een nuchtere benadering van energie en milieu. Wij verzetten ons tegen te vergaande verduurzamingsmaatregelen die inwoners opzadelen met hoge kosten en bureaucratie. Duurzaamheid moet praktisch, haalbaar en betaalbaar zijn. Echte verduurzaming ontstaat van onderop. Inwoners weten zelf het beste wat past. De rol van de gemeente is faciliterend: heldere informatie en – waar zinvol – financiële ondersteuning. Geen dwang, maar ruimte voor eigen keuzes.

Energie

De groeiende energievraag zet het elektriciteitsnet zwaar onder druk. In Oost-Nederland is het net vrijwel verzadigd. Voor nieuwe grootverbruikers is aansluiting vaak niet meer mogelijk en ook woningbouw loopt vertraging op door netcongestie. Prognoses laten zien dat de elektriciteitsvraag richting 2050 kan verdrievoudigen.

Het Actieplan Netcongestie Gelderland van Liander en TenneT toont aan dat de provincies Gelderland, Utrecht en Flevoland nauw verbonden zijn. Grootverbruikers staan op wachtlijsten. De uitbreiding van het hoogspanningsnet loopt achter. Lux21 vindt dat deze situatie vraagt om realisme. De gemeente moet actief haar rol pakken richting provincie en netbeheerders. Uitbreiding is noodzakelijk, maar zal tijd kosten. Voor onze standpunten verwijzen we naar onze thema's Bouwen en Wonen.

Energiecoaches staan ter discussie. Lux21 wil deze inzet kritisch evalueren op kosteneffectiviteit. Lux21 verzet zich frontaal tegen te ambitieuze klimaatdoelen die onrealistisch en te duur zijn. Voor Nunspeet is plaatsing van windmolens geen wenselijke optie vanwege het kwetsbare landschap van de Veluwe. Windturbines hebben negatieve effecten op natuur. Provincie Gelderland heeft beleid vastgesteld: op de Veluwe en binnen één kilometer daaromheen geen windturbines. Lux21 sluit zich volledig aan bij deze provinciale lijn.

Afval

Een schone leefomgeving is de basis van prettig wonen. Afvalinzameling is een kerntaak en moet betrouwbaar, betaalbaar en eenvoudig zijn. Lux21 gelooft dat vertrouwen effectiever is dan dwang.

De gemeente heeft een nieuwe Afvalvisie 2026–2030 opgesteld. Lux21 vindt deze doelen te ambitieus. Afval moet makkelijk en efficiënt worden weggebracht. Nunspeet presteert nu al bovengemiddeld. Vanaf 2026 sluit Nunspeet aan bij Fryslân Milieu (Omrin). Het restafval wordt verwerkt in de nascheidingsinstallatie in Zwolle. Dit sluit aan bij het landelijke beleid: vanaf 2025 kijkt het Rijk naar het scheidingsresultaat.

Diftar staat voor gedifferentieerde tarieven. Het betekent dat de afvalstoffenheffing deels afhangt van de hoeveelheid restafval. Een recent raadsbesluit koos voor Diftar, met invoering gepland per 1 januari 2028. Lux21 is

uitgesproken tegen Diftar en wil het raadsbesluit terugdraaien vóór 2028. Ervaringen laten zien dat Diftar leidt tot meer illegaal dumpen en hogere handhavingskosten. In Arnhem werd Diftar na een referendum afgeschaft. Ook in Enschede, Zwolle en Deventer waren de problemen aanzienlijk.

Lux21 ziet kansen in vereenvoudiging: van drie naar twee bakken. De blauwe bak verdwijnt; restafval, PMD én oud papier gaan samen in de grijze bak. De groene bak voor GFT blijft. Dit vermindert de inspanning én de kosten. Onderzoek toont aan dat hoogwaardige nascheiding minstens even goed werkt als bronscheiding. Moderne installaties kunnen plastics per soort scheiden en metalen terugwinnen.

Het college is pessimistisch over een circulair ambachtscentrum. Lux21 wil daar juist tegen in gaan en proactief inzetten op de realisatie van een eigen milieustraat. We willen gratis inname tot circa 300–500 kg per huishouden per jaar. Tot slot willen we afvalbeleid breder benaderen. Lokale ruilinitiatieven en reparatie dragen bij aan afvalreductie.

Beleidsvoorstellen energie en afval

Energie

Actieve samenwerking met netbeheerders (Liander, TenneT) en provincie voor regionaal deltaplan uitbreiding en versterking elektriciteitsnet | Faciliteren innovatieve oplossingen zoals slimme netten, lokale energieopslag en vraagsturing om piekbelasting te beperken | Beleidskeuzes afstemmen op capaciteit stroomnet en afbouwen stimuleringsmaatregelen die disproportioneel extra druk veroorzaken | Woningbouwprojecten prioriteit bij netaansluitingen waar maatschappelijk noodzakelijk | Kritische evaluatie energiecoaches op kosteneffectiviteit: alleen voortzetten als aantoonbaar effectief, geen uitbreiding zonder meetbare resultaten | Verzet tegen te ambitieuze klimaatdoelen 2030 die leiden tot hoge kosten zonder evenredig effect | Tegen windmolens in of rond Nunspeet vanwege kwetsbaar landschap en impact natuur | Waarborgen dat energieprojecten geen belemmering vormen voor woningbouw en bedrijventerreinen | Esthetische, ecologische en landschappelijke waarden zwaar laten meewegen | Handhaven provinciale regels die windparken op en rond Veluwe verbieden | Zie thema's Bouwen en Wonen voor standpunten woningbouw en bedrijventerreinen

Afval

Focus op resultaatgericht afvalbeleid in plaats van starre kilodoelen, in lijn met landelijk beleid | Raadsbesluit Diftar terugdraaien vóór 2028: geen invoering vanwege bewezen risico's illegaal dumpen, extra bureaucratie, hogere handhavingskosten en onevenredige lasten grote gezinnen | Overstappen van drie naar twee afvalbakken: groene bak voor GFT en grijze bak voor restafval, PMD en papier (blauwe bak verdwijnt) | Volledig benutten nascheiding via nascheidingsinstallatie Zwolle als effectief en toekomstbestendig systeem | Proactief inzetten realisatie eigen milieustraat of circulair centrum, met gratis inname tot circa 300–500 kg afval per huishouden per jaar | Ondersteunen gemeenschapsinitiatieven zoals 'Supporter van Schoon' | Stimuleren organische afvalreductie via ruilhandel, reparatie-initiatieven, markten en lokale winkels

5.3 DIER EN NATUUR

De natuur vormt het kloppend hart van Nunspeet. De Veluwe, de bossen, de heide, de meren – ze maken Nunspeet tot wat het is. De natuur is onze grootste kracht. Dieren vervullen een bijzondere rol. Lux21 kiest voor een realistische visie waarin respect centraal staat. Dieren zijn essentieel voor ecosystemen. Bij woningbouw moet rekening worden gehouden met dieren. Tegelijk moet er ruimte zijn voor de mens. Lux21 streeft naar maximale vrijheid voor dieren, zonder dat dit mensen significant lastig valt. Nunspeet heeft een rijkdom aan groen. Natuur moet in de eerste plaats ten goede komen aan onze eigen inwoners. Recreatie is welkom, maar mag niet leiden tot overbelasting.

Natuur en landschap

Lux21 wil dat Nunspeet zijn groene erfgoed koestert. Biodiversiteit draagt bij aan leefkwaliteit. Nunspeet ondersteunt inwoners al actief. De subsidieregeling Erfbeplanting Buitengebied ondersteunt bewoners. Voor agrarisch natuurbeheer verwijzen we naar ons thema Boeren.

De monumentale bomen zijn levende monumenten: ouder dan generaties mensen en bepalend voor het landschap. Ze leveren een onmisbare bijdrage aan gezondheid. Tegelijkertijd verdwijnen waardevolle bomen te vaak. De Bomenverordening 2021 biedt in theorie bescherming, maar procedures blijken traag en handhaving onvoldoende. Oude bomen zijn het uitgangspunt bij ruimtelijke plannen: wij bouwen eromheen en kappen alleen bij uiterste noodzaak.

Lux21 is kritisch op het gebruik van bomen voor biomassa. Op de Veluwe vindt grootschalige kap plaats door Staatsbosbeheer. De gemeente heeft formeel geen zeggenschap, maar wel invloed via provincie. De gemeente werkt met het Groenbeleidsplan 2019–2029. Lux21 sluit zich aan en wil het groenbeleidsbudget toereikend maken. Voor Lux21 zijn natuurgebieden in de eerste plaats bedoeld voor Nunspeters. Het jaarlijkse afsluiten van delen tijdens het broedseizoen van de nachtzwaluw (15 maart tot eind augustus) is een goed voorbeeld. Lux21 staat positief tegenover een open zandcorridor tussen Hulshorsterzand en Elspeetse Heide.

Dieren

Edelherten zijn onlosmakelijk verbonden met het Veluwse landschap. Tegelijk kan een te hoge stand leiden tot verkeersonveiligheid en schade. Lux21 kiest voor evenwichtig faunabeheer. De terugkeer van de wolf speelt hierin een rol. Lux21 vindt gereguleerd afschot een noodzakelijk instrument. Wilde zwijnen veroorzaken toenemende problemen. Door wroeten ontstaan schade. Lux21 vindt actief beheer noodzakelijk.

De terugkeer van de wolf is een succes van natuurbescherming, maar vraagt ook om realistisch beheer. De wolvenpopulatie groeit snel. Recente incidenten tonen aan dat wolven directe gevolgen kunnen hebben voor veiligheid. Lux21 kiest voor een gebalanceerde aanpak: de wolf hoort bij de Veluwe, maar onbeperkte groei is

onverantwoord. Als een wolf herhaaldelijk nabij bewoning komt, moet er snel worden opgetreden, inclusief afschot indien nodig. De wolf mag er zijn, maar onbeperkte groei en probleemgedrag zijn niet acceptabel.

Honden vervullen een belangrijke rol. Lux21 vindt dat honden voldoende ruimte moeten krijgen. Overlast door hondenpoep is sterk afgenomen. De schaapskudde van Elspeet is veel meer dan natuurbeheer. Met circa 220 schapen vormt zij een levend symbool. In februari 2025 heeft de raad een nieuwe locatie aangekocht. De uitwerking moet voortvarend worden opgepakt. Lux21 ziet de schaapskudde als een publieke voorziening.

Water

Lux21 ziet water als een onmisbare kwaliteit van Nunspeet. Onze gemeente is rijk aan meren, plassen en sloten. Goed waterbeheer is essentieel. Lux21 zet in op duurzaam waterbeheer, met bescherming van grondwater en verbetering van waterkwaliteit. Samenwerking met waterschappen is cruciaal. De kwaliteit van veel wateren staat onder druk. Lux21 wil inzetten op maatregelen die lokaal effect hebben, zoals het afkoppelen van hemelwater.

Beleidsvoorstellen dier en natuur

Natuur en landschap

Stimuleren lokale initiatieven groenstroken, nestgelegenheid en natuurlijke oevers | Versterken subsidieregeling Erfbeplanting Buitengebied | Bloem- en kruidenrijke wegbermen | Faciliteren particuliere initiatieven zoals golfbaan Het Rijk | Kap monumentale bomen alleen na expliciete afweging, met compensatie en herplant | Oude bomen uitgangspunt bij bouw; kappen pas bij uiterste noodzaak | Strenger handhaven illegale kap | Kritisch op biomassa, actief in gesprek met Staatsbosbeheer | Onderzoeken meer gemeentelijk bosbeheer | Vergroening tuinen, daken, centrum | Aansluiten bij Groenbeleidsplan 2019-2029 en budget toereikend maken | Natuurgebieden openhouden voor inwoners, respect voor kwetsbare natuur | Afsluitingen handhaven tijdens broedseizoen | Toeristische druk monitoren en bijsturen | Geen commerciële exploitatie; primair voor Nunspeters | Faciliteren open zandcorridor Hulshorsterzand en Elspeetse Heide | Zie thema Boeren

Dieren

Afstemming Faunabeheer Nunspeet over regulering edelherten | Integratie wolven in beheer | Zorgvuldig gereguleerd afschot | Structurele monitoring populaties | Preventieve maatregelen zwijnenschade | Samenwerking boeren bij schadebeheer | Lobby provincie Gelderland snelle aanpak probleemwolven, inclusief afschot | Sturen op beheersbare wolvenpopulatie | Voorlichting veilig gedrag wolveengebied | Snelle interventie bij wolven nabij bewoning of dreigend gedrag | Handhaven regels hondenpoep | Signaleren kansen extra losloopzones | Voorlichting hondenbezitters | Voortvarend realiseren schaapskooi nieuwe locatie | Structureel borgen schaapskudde als gemeentelijke voorziening | Versterken educatieve en culturele functies schaapskudde

Water

Investeren afkoppelen hemelwater en buffersystemen | Duurzaam grondwaterbeheer | Innovatieve maatregelen schoning vijvers en sloten | Intensieve samenwerking waterschappen

5.4 OPENBARE RUIMTE

Een prettige leefomgeving is een fundament onder welzijn en gezondheid. Het belang van een aantrekkelijke ruimte wordt onderschat. Een mooie leefomgeving is een van de belangrijkste voorwaarden voor levenskwaliteit. Onderzoek toont dat een mooie omgeving bijdraagt aan mentale gezondheid en sociale cohesie. Monumenten en publieke kunst dragen bij aan identiteit. Lux21 ziet het als een kerntaak om deze kwaliteiten te behouden. Nunspeet moet het vooral van haar wonderschone natuur hebben. De Veluwe, de bossen, de rust – dat is onze grootste kracht. Door bewust te investeren in groen, licht en kunst creëren we een leefomgeving waarin mensen trots zijn. Lux21 kiest voor een brede aanpak waarin esthetiek, functionaliteit en natuur hand in hand gaan.

Centrum

Het centrum staat onder druk. Ondernemers geven aan dat de levendigheid afneemt. Dit raakt niet alleen de economie, maar ook het gevoel van trots. Een vitaal centrum is het visitekaartje van de gemeente.

Er zijn stappen gezet. De provincie Gelderland heeft subsidie toegekend. De gemeenteraad heeft de motie 'Nunspeet verdient een aantrekkelijk centrum' aangenomen. Dit heeft geleid tot de herijking van de Centrumvisie Nunspeet2030. Er is een participatietraject gestart voor een Werkplan Centrum 2025-2029. Een Centrumscan brengt de kenmerken in beeld. Het Werkplan wordt naar verwachting eind 2025 aan de raad aangeboden. Uit de Centrumscan blijkt dat er opgaven liggen: meer zitgelegenheden, vergroening en verbetering rondom parkeren.

Lux21 ziet dit als een kans. Meer licht, groen en activiteit zijn nodig. Daarbij vindt Lux21 het niet redelijk dat seizoensverlichting vrijwel volledig door ondernemers wordt betaald. Een aantrekkelijk centrum is een collectief belang. Voor onze standpunten verwijzen we naar ons thema Ondernemen. De openbare ruimte moet uitnodigen tot verblijf. Straatmeubilair moet aansluiten bij het karakter van Nunspeet. Verlichting speelt een belangrijke rol.

Publieke kunst en reclame

Kunst in de openbare ruimte kan meerwaarde hebben. Lux21 vindt dat publieke kunst altijd in harmonie moet zijn met de architectuur en natuurlijke schoonheid. In de huidige collectie ligt de nadruk te sterk op hedendaagse kunst zonder relatie met de Nunspeetse identiteit. Hedendaagse kunst kan een plek hebben, maar alleen wanneer deze aansluit bij natuur en historie. Kunst moet passen, niet opvallen om het opvallen. Lux21 wil bestaande kunstwerken behouden en nieuwe kunst alleen toevoegen wanneer deze aansluit. De Deelverordening Kunst en Cultuur moet worden aangepast.

Lux21 kijkt kritisch naar reclame. Reclame kan het straatbeeld onrustig maken. Openbare ruimte is er voor inwoners, niet voor commerciële boodschappen. Aanstootgevende reclame, waaronder gokpromoties, moet worden uitgesloten.

Lux21 ziet mogelijkheden voor een hogere reclamebelasting, maar alleen wanneer eerst een beter ondernemersklimaat is gecreëerd.

Lux21 werkt toe naar een reclamevrije gemeente, met uitzondering van winkelgevels. Dit sluit aan bij Wageningen, dat vanaf 1 januari 2026 een totaalverbod invoert op reclame in bushokjes. Hoewel dit de gemeente jaarlijks €15.000 kost, vindt de gemeente dit het waard. Sponsoring van rotondes kan voorlopig worden toegestaan, mits beperkt tot een klein naambordje. Schoonheid begint bij rust.

Monumenten en erfgoed

Nunspeet is rijk aan monumenten. De gemeente telt diverse rijksmonumenten en gemeentelijke monumenten. Voorbeelden zijn de toren van de Dorpskerk, Landgoed Noorderheide in Vierhouten, de drie molens en de Nederlands Hervormde Kerk in Elspeet. Daarnaast telt de gemeente een groot aantal grafheuvels – na Epe het hoogste aantal in Nederland.

Deze monumenten zijn levende getuigen van onze geschiedenis. Ze geven karakter aan onze kernen. Lux21 vindt dat monumentenzorg een verantwoordelijkheid is. Wat wij behouden, erven zij. Eigenaren kunnen een beroep doen op subsidies. Lux21 erkent dat monumentenbezit ook lasten met zich meebrengt. Onderhoud is kostbaar. De gemeente speelt een cruciale rol: heldere voorlichting, snelle procedures en toegankelijke subsidies.

Naast gebouwde monumenten heeft Nunspeet een rijke archeologische geschiedenis. De grafheuvels vormen een uniek erfgoed. De gemeente heeft een Erfgoedatlas opgesteld. Dit erfgoed verdient aandacht voor bescherming en educatie.

Beleidsvoorstellen openbare ruimte

Centrum: Benut provinciale subsidie SteenGoed voor sfeerverlichting en aankleding | Versnel herijking Centrumvisie Nunspeet2030 | Werk Werkplan Centrum 2025-2029 uit op basis Centrumscan | Reserveer structureel budget seizoensinrichting, zoals kerstverlichting | Pak leegstand aan door flexibele bestemmingsplannen | Verbeter openbare ruimte met groen, zitgelegenheden en verlichting | Zie thema Ondernemen

Publieke kunst en reclame: Aanpassen Deelverordening Kunst en Cultuur met focus op historische en landschappelijke identiteit | Hedendaagse kunst alleen wanneer relatie met Nunspeetse identiteit | Ruimte en zichtbaarheid lokale kunstenaars | Inwoners betrekken bij keuzes kunst | Openbare ruimte vrijhouden van reclame | Aanstootgevende reclame uitsluiten, waaronder gokpromoties | Verhoging reclamebelasting alleen overwegen wanneer eerst beter ondernemersklimaat | Toewerken naar reclamevrije gemeente, uitzondering winkelgevels, voorbeeld Wageningen reclamevrije bushokjes | Sponsoring rotondes toestaan met bescheiden naambordje

Monumenten: Behoud en bescherming rijks- en gemeentelijke monumenten | Structureel budget monumentenzorg | Archeologisch erfgoed beschermen, met name grafheuvels | Erfgoedatlas inzetten voor educatie | Monumenten toegankelijk maken, bijvoorbeeld Open Monumentendag

6. ZORG EN SAMENLEVING

6.1 ASIEL EN ARBEIDSMIGRATIE

Lux21 ziet dat Nederland wordt geconfronteerd met een ongekeerde instroom van asielzoekers. Die instroom legt een zware druk op kleinere gemeenten zoals Nunspeet. Via de Spreidingswet worden gemeenten geconfronteerd met taakstellingen die weinig rekening houden met lokale draagkracht. Het AZC aan de Elspeterweg legt al jaren een onevenredige druk op onze organisatie, voorzieningen en woningmarkt. Lux21 vindt dat de asielopvang is uitgegroeid tot een log systeem waarin te veel organisaties zijn betrokken. Lux21 erkent dat opvang van mensen in nood een morele dimensie heeft. Tegelijk mag die verantwoordelijkheid nooit ten koste gaan van de draagkracht en veiligheid van onze eigen gemeenschap. Het huidige beleid legt een disproportionele last bij gemeenten die al veel doen. Lux21 kiest voor duidelijke grenzen. Nunspeet moet zo min mogelijk asielzoekers opvangen. Nieuwe opvanglocaties zijn alleen bespreekbaar wanneer de bestaande situatie volledig beheersbaar is. Lux21 staat pal voor de belangen van Nunspeeters.

Asiel

Door de Spreidingswet worden gemeenten verplicht om asielzoekers op te vangen. Bij weigering kan het Rijk ingrijpen. Het instrument van indeplaatsstelling hangt als zwaar middel boven de markt. Voor Lux21 staat één uitgangspunt centraal: de belangen van inwoners komen altijd op de eerste plaats.

In de gemeentelijke begroting voor 2026 trekt Nunspeet ruim €2 miljoen uit voor opvang. Het grootste deel is bedoeld voor huisvesting. In theorie is asielopvang kostendekkend, maar in de praktijk brengt het veel indirecte kosten met zich mee. Het Rijk hanteert verschillende vergoedingen. Voor statushouders ontvangt de gemeente €30.000 per persoon. Reguliere COA-opvang kost ongeveer €30.500 per persoon per jaar, crisisopvang kan oplopen tot €70.000 per persoon per jaar.

Lux21 vindt dat deze afspraken transparant moeten zijn. De gemeente moet jaarlijks openbaar maken hoeveel middelen zijn ontvangen. Contracten met het COA moeten openbaar worden gemaakt. De Wet open overheid draait het uitgangspunt om: openbaar, tenzij er een zwaarwegend belang is.

Volgens de Huisvestingswet moet iedere gemeente statushouders huisvesten. Voor Nunspeet gold voor H2 2025 een taakstelling van 61 statushouders. In de afgelopen jaren ging ongeveer 6-6,5% van vrijkomende sociale huurwoningen naar statushouders. Wachtlijden lopen op tot 7-10 jaar. Lux21 wil maximeren van het aandeel statushouders en transparantie over cijfers.

Het AZC aan de Elspeterweg huisvest circa 100 alleenstaande minderjarige vreemdelingen. De huidige bestuursovereenkomst met het COA loopt tot 1 november 2026, met een optie tot verlenging tot 1 november 2028. Omwonenden ervaren overlast. Voor Lux21 is duidelijk: de overeenkomst moet niet worden verlengd na 2028, tenzij zeer bijzondere omstandigheden dat noodzakelijk maken.

Opvang Oekraïeners

Lux21 stelt zich open voor de opvang van ontheemden uit Oekraïne, maar kiest voor een zakelijke aanpak. De Oekraïense situatie is anders: het gaat om oorlogsvluchtelingen uit een Europees land. Lux21 heeft terugkeer als doel. De opvang is tijdelijk. De gemeente vangt momenteel ongeveer 200 Oekraïense ontheemden op, bijvoorbeeld in chalets op het voormalige Landrust-terrein in Hulshorst. Sinds november 2024 betalen ontheemden met een inkomen een eigen bijdrage. Lux21 verwacht een actieve houding. Deelname aan taalonderwijs en werk is essentieel. Eigen verantwoordelijkheid staat centraal.

Arbeidsmigratie

Lux21 ziet dat arbeidsmigratie een rol speelt in Nunspeet. Ondanks kritiek erkennen wij dat arbeidsmigranten voor een aantal sectoren een realiteit zijn. Fatsoenlijke huisvesting en eerlijke arbeidsomstandigheden zijn randvoorwaarden. Tegelijk willen wij voorkomen dat Nunspeet structureel afhankelijk blijft. Voor ons standpunt verwijzen we naar ons thema Ondernemen.

De situatie rondom Hotel Veldenbos illustreert dat dit dossier zorgvuldig moet worden aangepakt. Er is vergunning verleend voor tijdelijke huisvesting van maximaal 37 arbeidsmigranten. Daarnaast loopt er een procedure voor maximaal 12 dak- en thuislozen, waarvoor de raad gevraagd wordt €903.000 vrij te maken. Deze situatie illustreert kernproblemen: vergunningverlening zonder raadsbetrokkenheid, onrust bij omwonenden en gebrek aan communicatie.

Lux21 vindt dat huisvesting van arbeidsmigranten nooit een achteraf-dossier mag zijn. Zulke besluiten moeten vooraf openbaar worden besproken. Voor ons standpunt over handhaving verwijzen we naar ons thema Handhaving.

Beleidsvoorstellen asiel en arbeidsmigratie

Asiel

Actief verzet aantekenen tegen verplichte huisvesting statushouders | Lobbyen bij Rijk voor strenger asielbeleid | Samenwerken met terughoudende gemeenten | Structureel monitoren impact asielopvang, jaarlijkse rapportage | Volledige openheid financiële afspraken COA en Rijk | Gemeentelijke kosten strikt beperken | Bestuursovereenkomst COA niet verlengen na 2028 | Communicatie omwonenden structureel verbeteren | Maximeren aandeel statushouders in sociale huur | Transparantie cijfers: jaarlijks openbaar maken aantal toewijzingen | Alleen basisvoorzieningen bieden | Verantwoordelijkheid integratie bij statushouders zelf

Opvang Oekraïeners

Beperkte gemeentelijke inzet: basisvoorzieningen en vergunningen | Eigen verantwoordelijkheid centraal, actieve deelname taal en werk | Volledige openheid over budgetten en locaties | Terugkeer als expliciet doel | Geen permanente huisvesting of voorrang sociale huur

Arbeidsmigratie

Huisvesting strikt reguleren en controleren op fatsoenlijke omstandigheden | Vergunningen alleen via openbaar proces, betrokkenheid raad en communicatie omwonenden | Adequate begeleiding en toezicht verplicht | Strikte handhaving illegale huisvesting | Periodieke evaluatie locaties | Arbeidsmigratie tijdelijke noodzaak, niet structurele oplossing | Zie thema Ondernemen | Zie thema Handhaving

6.2 ZORG EN WELZIJN

Wij vinden dat goede zorg de basis vormt van een sterke samenleving. In Nunspeet moet iedereen kunnen rekenen op passende ondersteuning. Nu mensen steeds langer zelfstandig wonen, neemt de druk op huisartsen toe. Samenwerking is onmisbaar. Wij hechten waarde aan zorg die dichtbij inwoners georganiseerd is. Het sociaal domein vraagt om duidelijke keuzes. Minder bureaucratie zorgt ervoor dat middelen terechtkomen waar ze nodig zijn. Wij geloven sterk in preventie. Daarom willen wij structureel monitoren of ondersteuning effect heeft. Wat werkt, versterken we; wat niet werkt, passen we aan.

Jeugd en jongeren

Jeugdhulp is essentieel. Wij vinden dat kinderen recht hebben op tijdige ondersteuning, maar zien dat de sector financieel zwaar onder druk staat. Wij organiseren jeugdhulp via het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG). Middelen moeten direct bij gezinnen terechtkomen. Vroege signalering is essentieel. Jongerenwerk speelt een aanvullende rol. Straathoekwerk Nunspeet biedt laagdrempelig contact.

Ouderen en mantelzorg

Ouderen hebben specifieke zorg nodig. Wij willen dat ouderen toegang hebben tot goede zorg. Verzorgingshuizen staan onder druk door personeelstekorten. Wij vinden het noodzakelijk dat deze instellingen waar nodig incidenteel financieel worden ondersteund. Voor veel inwoners is zelfstandig wonen de wens. De Wmo speelt hierin een sleutelrol. Het Rijk voert per 1 januari 2027 een inkomensafhankelijke eigen bijdrage in met maximaal €328 per maand. Wij volgen de landelijke regeling zonder extra gemeentelijke toetsingen. Mantelzorg is de meest persoonlijke vorm van zorg. Wij zien mantelzorgers als de ruggengraat. Die inzet verdient erkenning. Respijtzorg is essentieel.

Kwetsbare groepen

Kwetsbare inwoners met meervoudige problematiek lopen vaak vast. De winst zit in heldere communicatie en beter samenwerkende organisaties. De Sociale Kaart Nunspeet helpt om overzicht te creëren. In begeleiding willen wij meer focus op de toekomst. Methoden zoals Triple C kunnen als voorbeeld dienen. Wij zijn terughoudend met grootschalig inzetten van persoonsgebonden budgetten.

Wij erkennen dat verslaving ingrijpende gevolgen kan hebben. Verslavingszorg is noodzakelijk. Wij kiezen voor een praktische aanpak. Nunspeet heeft geen eigen blijf-van-mijn-lijf huis; opvang is regionaal georganiseerd via Veilig Thuis. Nunspeet heeft geen eigen daklozenopvang. In 2024 maakten negen inwoners gebruik van de opvang in Harderwijk. Wij vinden dat iedereen recht heeft op een dak boven het hoofd. Begin 2025 koos de gemeente onder tijdsdruk voor tijdelijke opvang in Hotel Veldenbos voor twaalf personen. Opvang moet een tijdelijk vangnet zijn, gericht op uitstroom naar zelfstandigheid.

Organisatie en samenwerking

Het sociaal domein kent veel verschillende organisaties. Voor inwoners moet glashelder zijn wie waarvoor verantwoordelijk is. Wij zetten in op een efficiënte organisatie waarin overlap wordt voorkomen. De Inclusief Groep is een belangrijk sociaal werkbedrijf met circa 1.200 medewerkers. In oktober 2024 is besloten dat de Inclusief Groep doorgaat als 'Partieel Sociaal Werkbedrijf'. Wij vinden het van groot belang dat de Inclusief Groep behouden blijft. De toekomst blijft onzeker door teruglopende rijksgelden, maar wij zetten ons in voor behoud. Effecten van preventie zijn lastig te meten. Investeren in preventie voorkomt vaak zwaardere zorg later.

Beleidsvoorstellen zorg en welzijn

Jeugd en jongeren

Optimaliseren samenwerking tussen CJG, scholen, zorgaanbieders en ouders | Budgetten efficiënt inrichten | Inzetten op preventie en vroege interventie | Extra aandacht voor jongeren waarbij ouder afwezig is | Duidelijke communicatie eigen bijdragen | Structurele ondersteuning Straathoekwerk Nunspeet | Investeren laagdrempelig jongerencontact in wijken | Voorlichting richten op zelfkennis, vriendschap, digitale veiligheid en sociale vaardigheden

Ouderen en mantelzorg

Klankbordgroepen met zorgmedewerkers organiseren wanneer signalen uit praktijk | Stimuleren samenwerking tussen zorginstellingen, gemeente en welzijn | Incidentele financiële ondersteuning verzorgingshuizen bij acute problemen | Proactief informeren inwoners over rechten Wmo, inclusief hernieuwde keukentafelgesprekken | Wmo-loket laagdrempelig houden | Stimuleren preventieve maatregelen zoals woningaanpassingen | Landelijke inkomensafhankelijke eigen bijdrage Wmo (2027) volgen zonder extra gemeentelijke toetsingen | Faciliteren en uitbreiden respijtzorg | Structurele erkenning mantelzorgers | Zorgen voor laagdrempelige toegang informatie voor mantelzorgers | Periodiek evalueren belasting mantelzorgers

Kwetsbare groepen

Afstemming psychische en praktische hulpverlening | Stimuleren integrale samenwerking gemeente, zorg, welzijn en gezinnen | Alleen sociaal regisseur aanstellen als meerwaarde | Focus op duidelijke procedures in plaats van extra regielagen | Zorgvuldig gebruik persoonsgebonden budgetten, gemeente houdt regie | Laagdrempelige ondersteuning problematisch middelen- en gokgebruik | Investeren herstelgerichte trajecten | Periodiek evalueren verslavingszorg | Voortzetten regionale samenwerking Veilig Thuis | Noodzaak eigen blijf-van-mijn-lijf-huis monitoren | Strikt handhaven maximale tijdelijkheid drie jaar opvang daklozen Hotel Veldenbos, terugkeer toeristische functie | Ontwikkelen scenario's verschillende opvangbehoeften

Organisatie en samenwerking

Heldere communicatie taken, rollen en verantwoordelijkheden | Versterken samenwerking lokale organisaties | Actief ondersteunen en behouden Inclusief Groep | Constructief meewerken aan uitwerking businessplan | Sociale Kaart Nunspeet actueel houden | Schrappen overlap en niet-essentiële regelingen | Verminderen bureaucratie

7. ONDERWIJS, CULTUUR EN VRIJE TIJD

7.1 CULTUUR EN CHRISTELIJK NUNSPEET

Wij zien cultuur en erfgoed als onmisbare bouwstenen. Cultuur geeft kleur aan het leven. Theater, muziek en kunst zorgen voor ontmoeting. In Nunspeet vormt cultuur een pijler onder de leefbaarheid. Voor ons is cultuur meer dan een luxe. Tegelijk zijn wij realistisch: cultuurbeleid moet passen binnen de financiële draagkracht. Wij staan voor een nuchter en kostenefficiënt beleid. De vastgestelde Kunst- en culturaanpak 2024–2027 biedt kansen. Cultuur moet toegankelijk zijn.

Culturele voorzieningen

De Bibliotheek Noordwest Veluwe vervult een brede functie: lezen en leren, bestrijden laaggeletterdheid (13% in Nunspeet), digitale vaardigheden via het Taalhuis. Uitbreiding van openingstijden is alleen verantwoord als dit kostenefficiënt gebeurt. Zelfbediening en vrijwilligers bieden kansen. Het Noord-Veluws Museum draagt bij aan identiteit en educatie. Financiële ondersteuning moet zorgvuldig zijn.

Theater Veluvine is het culturele hart: theater, film en bibliotheek. De toetreding tot de Stedelijke Cultuurregio Zwolle biedt kansen, maar mag niet ten koste gaan van lokale verankering. In 2024 vroeg Veluvine €86.700 subsidie, waarvan €21.700 werd toegekend. Transparantie is essentieel. Veluvine moet laagdrempelig zijn. Cultuuronderwijs moet voor alle kinderen toegankelijk zijn.

Immaterieel erfgoed

Erfgoed is de drager van onze identiteit. Niet alleen tastbare zaken, maar ook immaterieel erfgoed: tradities en ambachten. Met de oprichting van het Noord-Veluws Archief (NoVA) vanaf 2025 is een basis gelegd. Nunspeet werkt samen met zeven gemeenten. Wij blijven scherp op de kosten.

Tradities verdienen erkenning zonder bureaucratie. Voorbeelden: Eibertjesdag, Nacht van Nunspeet en de Nunspeetse Keiler. Met ruim 100 gemeentelijke monumenten en meer dan 60 rijksmonumenten draagt Nunspeet een grote verantwoordelijkheid. Wij kiezen voor behoud boven sloop. Het Monumentenfonds is vaak te beperkt. Voor onze standpunten verwijzen we naar ons thema Openbare Ruimte.

Christelijk Nunspeet

Wij erkennen het diepgewortelde christelijke karakter. Als Veluws dorp binnen de Bible Belt is het christelijk geloof bepalend. Nunspeet is een christelijke gemeente. Die identiteit mag zichtbaar zijn. Vasthouden aan christelijke kernwaarden zoals rust, naastenliefde en verantwoordelijkheid. Zondagsrust verdient bescherming. Kerken vervullen een maatschappelijke rol. Wij zien kerken als partners.

Interkerkelijke samenwerking versterkt de gemeenschap. Kerken trekken gezamenlijk op rond maatschappelijke vraagstukken. Het behoud van kerkgebouwen verdient aandacht. Onderhoud en restauratie staan onder druk. Wij vinden dat de gemeente hen moet ondersteunen met subsidies.

Media en journalistiek

Lokale media zijn een onmisbare pijler. In Nunspeet zorgen RTV Nunspeet, de Nunspeetse Buizerd, Nunspeet Huis aan Huis en Hultz Media ervoor dat inwoners worden geïnformeerd. Lokale journalistiek verbindt mensen. Het belang wordt te vaak onderschat. Gemeenten zijn verplicht lokale omroep te subsidiëren volgens de Mediawet. Vanaf 2028 neemt de Rijksoverheid een grotere rol in de financiering. Wij staan kritisch tegenover deze ontwikkeling.

Wij hechten waarde aan onafhankelijke onderzoeksjournalistiek. Daarom zien wij mogelijkheden voor een mediafonds: niet om inhoud te sturen, maar om journalisten in staat te stellen hun werk te doen. Redactionele vrijheid is een harde randvoorwaarde. Een onafhankelijk mediafonds, beheerd door een commissie waarin de gemeente géén stem heeft, kan journalisten ondersteunen.

Beleidsvoorstellen cultuur en christelijk Nunspeet

Culturele voorzieningen

Inzetten bibliotheek als vaste partner aanpak laaggeletterdheid en digitale vaardigheden | Stimuleren samenwerking met scholen, welzijn en vrijwilligers | Verstrekken beperkte gerichte ondersteuning Noord-Veluws Museum voor essentiële exploitatie | Periodiek overleg met museum en culturele partners | Integreren museum in onderwijs- en erfgoedprogramma's | Versoepelen procedures Nunspeeters en lokale organisaties voor evenementen Theater Veluvine | Versterken samenwerking Stedelijke Cultuurregio Zwolle, behoud lokale identiteit | Actief stimuleren lokale programmering | Zorgen voor openheid financiën, subsidies en prestaties Veluvine | Faciliteren aanschaf instrumenten door scholen en verenigingen | Ondersteunen initiatieven cultuuronderwijs voor kinderen

Immaterieel erfgoed

Ondersteunen Noord-Veluws Archief met beperkte bijdrage en strikte monitoring kosten | Integreren NoVA in cultuurbeleid | Stimuleren digitalisering archieven | Waarderen vrijwilligers, erfgoediniciatieven en heemkundige verenigingen | Invoeren Nunspeets label voor erkenning tradities zoals Eibertjesdag, Nacht van Nunspeet en Nunspeetse Keiler | Beschermen, conserveren en restaureren monumentale panden | Meer ruimte voor verbouwingen en aanpassingen zolang monumentale waarden intact blijven | In bestemmingsplannen expliciet onderscheid maken tussen erfgoed, vooroorlogse panden en overige bebouwing | Zie thema Openbare Ruimte

Christelijk Nunspeet

Jaarlijkse interkerkelijke consultaties organiseren voor gezamenlijke maatschappelijke en sociale initiatieven | Stimuleren samenwerking kerken en gemeente op gebied jeugdwerk, ouderenwerk en vrijwilligersinitiatieven | Faciliteren interkerkelijke projecten via subsidies op aanvraag | Betrekken kerken bij beleidsvorming waar expertise relevant is | Inrichten adviesfunctie voor kerkbesturen over behoud, herbestemming en financiering kerkgebouwen | Verstrekken gerichte subsidies restauratie en onderhoud historische kerkgebouwen | Integreren kerkelijk erfgoed in cultuurbeleid

Media en journalistiek

Verstrekken gemeentelijke subsidies aan lokale media zoals RTV Nunspeet, Nunspeetse Buizerd, Nunspeet Huis aan Huis en Hultz Media | Onderzoeken mogelijkheden voor onafhankelijk mediafonds voor onderzoeksjournalistiek, zonder inhoudelijke inmenging gemeente | Stimuleren samenwerking regionale samenwerkingsverbanden, met expliciete waarborg voor Nunspeet-specifieke content | Monitoren subsidies op basis bereik, impact en transparantie | Actief communiceren over belang lokale journalistiek

7.2 HORECA EN EVENEMENTEN

Wij willen dat horeca en markt samen het kloppend hart vormen van een levendig centrum. Tegelijk zien we dat horeca en retail zich vestigen op bedrijventerreinen, terwijl er leegstand is in het centrum. Wij willen deze beweging omkeren. Voor het centrum verwijzen we naar Openbare Ruimte. Voor ondernemersverenigingen verwijzen we naar Ondernemen. Wij kiezen voor ruimte aan ondernemers, met verruimde openingstijden, maar altijd met oog voor leefbaarheid. Clustering rond het Marktplaats is een bewuste keuze. De weekmarkt en de Eibertjesmarkt zijn verbindende momenten. Evenementen zorgen voor leven. Wij zien dat organisatoren vastlopen op kosten en complexe vergunningen. Wij willen toe naar een praktisch beleid.

Horeca en evenementen

Horeca speelt een cruciale rol. Wij willen horeca stimuleren om zich in het centrum te vestigen. De gemeente werkt aan een Werkplan Centrum 2025-2029. De markt speelt een sleutelrol. Wij willen onderzoeken of gedeeltelijke verplaatsing het centrum kan versterken. Ook willen wij meer flexibiliteit in het Marktreglement.

De huidige openingstijden zijn vastgelegd in de APV. Horecazaken mogen standaard open zijn tot 01.00 uur en tot 02.00 uur (vrijdag en zaterdag). Wij vinden deze regels te beperkend. Horeca moet in het weekend standaard tot 02.00 uur open kunnen blijven. Ook willen wij dat horeca op zaterdagavond en zondagavond na middernacht open mag zijn. Uitgaansoverlast nemen wij serieus. Wij willen een horecalijn of app voor directe afstemming.

Evenementen maken Nunspeet levendig. Denk aan Eibertjesdag, de Nacht van Nunspeet, de Nunspeetse Keiler. Deze verdienen structurele ondersteuning. Voor terugkerende evenementen willen wij snelvergunningen. Op zondag kiezen wij voor balans. Zondagsrust blijft belangrijk, maar sport mag na 13.00 uur plaatsvinden. Wij willen een vaste centrummanager bij de gemeente.

Er is meerdere keren de vraag opgekomen of de gemeente behoefte heeft aan een permanent evenemententerrein. Uit participatie komt een duidelijk beeld: er is geen noodzaak. De kosten zijn hoog: circa €100.000 voor grondaankoop en circa €195.000 voor aanleg. Wij kiezen ervoor om geen investering te doen. Vuurwerk verdient aparte aandacht. Rond de jaarwisseling van 2024-2025 liep de schade op tot circa €33.600. Wij zijn tegen een lokaal vuurwerkverbod. In plaats daarvan kiezen wij voor een centrale vuurwerkshow.

Dorpshuizen

Dorpshuizen zijn onmisbaar. In Nunspeet, Elspeet, Hulshorst en Vierhouten vervullen Kulturhus Elspeet, De Wieken, Veluvine en Horsterhoek deze cruciale rol. Daarom verdienen dorpshuizen structurele steun. Tegelijk staan ze onder druk. Vrijwilligerstekorten en stijgende lasten maken het voortbestaan kwetsbaar. Wij willen af van incidentele reddingsacties.

De situatie rond De Wieken in 2024 illustreert dit. In februari dreigde het bestuur

te stoppen, in mei kwam er een nieuwe beheerder. Dit laat zien dat incidentele reddingsacties geen oplossing bieden. In juli 2024 besloot de gemeenteraad om een kernbudget in te voeren voor Elspeet, Hulshorst en Vierhouten. Over twee jaar gaat het om €20.000. Dit is een goede eerste stap.

Wij willen dat het kernbudget wordt uitgebreid naar alle kernen, inclusief Nunspeet, en wordt verhoogd naar €40.000 per jaar. Ten tweede voeren wij matching grants in: voor elke euro die een dorpshuis zelf ophaalt, legt de gemeente een euro bij, tot €10.000 per jaar. Ten derde richten wij een noodfonds in van €30.000 per jaar voor acute situaties. Totaal betekent dit €70.000 per jaar plus maximaal €40.000 aan matching grants.

Daarbij willen wij meerjarige afspraken van minimaal drie jaar. Dorpshuizen worden sterker wanneer ze multifunctioneel worden gebruikt. De Boemerang, het inloophuis van Stichting Radix, speelt een belangrijke rol. Wij willen dat De Boemerang nieuw leven wordt ingeblazen. Vrijwilligers zijn de ruggengraat van dorpshuizen.

Beleidsvoorstellen horeca en evenementen

Horeca en evenementen

Stimuleren horecavestiging centrum | Inventariseren horeca- en retailbedrijven op bedrijventerreinen en ontwikkelen programma om te stimuleren naar centrum | Versoepelen vergunningen en bestemmingsplannen | Onderzoeken gedeeltelijke verplaatsing markt, met breed draagvlak | Vergroten flexibiliteit Marktreglement | Behouden en promoten Eibertjesmarkt | Aanpassen APV zodat horeca weekend standaard tot 02.00 uur open, monitoring overlast | Invoeren horecalijn of app voor directe afstemming overlast | Mogelijk maken collectieve horecaontzeggingen | Structurele preventieve samenwerking gemeente, BOA's, politie en horeca | Invoeren snelvergunningen en meerjarige goedkeuringen terugkerende evenementen | Extra ondersteuning bestaande evenementen zoals Nacht van Nunspeet | Gerichte subsidies sportevenementen zoals Nunspeetse Keiler | Ruimte voor sport en evenementen zondag na 13.00 uur, respect zondagsrust | Stimuleren live muziek vrijdagavond | Onderzoeken jaarlijkse "Dag van Nunspeet" | Aanstellen vaste centrummanager bij gemeente | Aanwijzen organisatie centrumprogrammering | Geen investering permanent evenemententerrein (ca. €100k grond, €195k aanleg) | Onderzoeken oprichten lokale stichting centrale vuurwerkshow | Zie thema Openbare Ruimte | Zie thema Ondernemen

Dorpshuizen

Uitbreiden kernbudget naar €40.000 per jaar voor alle dorpshuizen inclusief Nunspeet, maatwerk per kern | Werken met meerjarige afspraken (min. 3 jaar) | Actief stimuleren samenwerking dorpshuizen, sportverenigingen, scholen en culturele organisaties | Dorpshuizen inzetten als podium kleinschalige activiteiten | Gerichte ondersteuning De Wieken Hulshorst | Gerichte ondersteuning Kulturhus Elspeet verbouwing | Waardering Horsterhoek Vierhouten | De Boemerang nieuw leven inblazen met kostenefficiënte renovaties en jongerenprogrammering | Stimuleren multifunctioneel gebruik | Vrijwilligers waarderen en ondersteunen met praktische faciliteiten

7.3 ONDERWIJS EN SPORT

Een sterke samenleving begint bij goed onderwijs en een actieve leefstijl. In Nunspeet zijn sport en onderwijs onlosmakelijk verbonden. Nunspeet is een echt sportersdorp. Sport zit in het DNA. Onze natuurlijke omgeving nodigt uit tot beweging. Tegelijk vormt goed onderwijs het fundament. In Nunspeet volgen ruim 4.500 kinderen onderwijs. Onze rol is faciliterend. Wij richten ons op goede huisvesting en kwalitatieve sportaccommodaties.

Basisonderwijs en huisvesting

Basisonderwijs vormt het fundament. In Nunspeet faciliteren wij meerdere onderwijsvormen. Onze rol is om scholen praktisch te ondersteunen. Kleinschalige scholen met eigen onderwijsvisie hebben waarde. Fusies beschouwen wij als laatste redmiddel. Een uitdaging vormen de lerarentekorten. Wij onderzoeken welke concrete maatregelen de gemeente kan nemen.

Goede schoolgebouwen dragen bij aan goed onderwijs. In Nunspeet is bijna 90% van de schoolgebouwen ouder dan veertig jaar. In juni 2023 is het Koersplan Onderwijshuisvesting vastgesteld. Het plan loopt tot 2038. Wij ondersteunen dit Koersplan, maar vinden dat uitvoering versneld moet worden opgepakt. IKC Oost: De bouw van IKC De Olijfboom is gestart. In oktober 2025 is het bezwaar afgewezen. Wij steunen voortvarende uitvoering. IKC Oosterlaan: De zendmast vormt een belemmering. Dit knelpunt moet voortvarend worden opgelost. IKC Noord en West: Het college gaf prioriteit aan IKC Noord. Wij benadrukken dat ruimtegebrek in Nunspeet West serieus is.

Speciale onderwijsbehoeften en levenslang leren

Niet ieder kind kan zonder extra steun meekomen. Vroege ondersteuning is cruciaal. Voorschoolse voorzieningen via het CJG helpen om achterstanden te signaleren. Voor onze standpunten verwijzen we naar ons thema Zorg en Welzijn. Basisvaardigheden moeten altijd voorop staan. Lezen, schrijven en rekenen vormen het fundament. De Vrije Academie vervult een rol. Laaggeletterdheid raakt ongeveer 13% van de bevolking. De gemeente neemt deel aan het Regioplan 2024-2027. Initiatieven zoals het Taalhuis dragen bij.

Sportaccommodaties en verenigingen

Wij zien sportparken als essentiële voorzieningen. Het college heeft besloten de huren voor sportverenigingen per 2026 met 9% te verhogen. Dit roept begrijpelijke zorgen op. Een urgent probleem is het structurele tekort aan binnensportruimte. Per 1 januari 2026 sluit Veluvine op maandag, dinsdag en woensdag vanaf 18.00 uur. Voor onze standpunten verwijzen we naar ons thema Cultuur en Christelijk Nunspeet. Wij vinden dit onacceptabel.

Sportpark Hulshorst ontwikkelt zich via het Masterplan. In december 2024 stemde de raad unaniem in met fase 2: uitbreiding parkeerplaatsen naar 150. Een

belangrijk discussiepunt is de combibaan. Het college stelt 333 meter voor, IJclub Hulshorst pleit voor 400-meterbaan. Ook de inpassing van schietsportvereniging Prins Willem Alexander, die sinds januari 2025 haar locatie kwijt is, verdient zorgvuldige afweging.

Sportpark De Wiltsangh, geopend in 2023, is uitgegroeid tot een belangrijk knooppunt met jaarlijks ruim 100.000 bezoekers. Een positief besluit is de nieuwbouw van kleedkamers bij VV Nunspeet. Met een gemeentelijke bijdrage van €800.000 en oplevering eind 2026, geldt dit als voorbeeld van goede samenwerking. In Elspeet beschikt VV Elspeet over Sportpark Op de Heide. Wij willen dat dit verder kan worden ontwikkeld. Sportverenigingen vormen het kloppend hart. Zij verdienen betrouwbare ondersteuning.

Sport voor iedereen

De combinatie van sport en natuur is wat Nunspeet bijzonder maakt. De Veluwe is een enorm sportterrein. Sportieve evenementen in de natuur dragen bij aan de sportieve identiteit. Nunspeet kent een rijk aanbod: De Nunspeetse Keiler, Ronde van Nunspeet, Zandenbos Trail, Veluwe Run Bike Run, Wiekenloop Hulshorst en Nunspeetse Wolventrail.

Sport en bewegen zijn essentieel. Het gemeentelijk beleid richt zich op sportmogelijkheden voor jong en oud. Nunspeet Beweegt speelt hierin een centrale rol. De gemeente investeert jaarlijks circa €240.000 (2025). Wij vinden het belangrijk dat sport toegankelijk is voor iedereen, ook voor mensen met een beperking. Sportbedrijf Nunspeet is sinds 2024 toegevoegd als Uniek Sporten Locatie. Wij geloven in kleinschalige sportinitiatieven in wijken. Sport mag geen luxe zijn. Wij steunen initiatieven die sport toegankelijk maken voor mensen met een laag inkomen, zoals Sportspullenbank en Jeugdfonds Sport en Cultuur.

Beleidsvoorstellen onderwijs en sport

Basisonderwijs en huisvesting

Stimuleren samenwerking schoolbesturen | Onderzoeken maatregelen lerarentekorten | Faciliteren thuisscholing binnen kaders | Pragmatisch omgaan met kleine scholen | Actieve uitvoering Koersplan, tijdpaden en rapportages | Voortvarend oplossen belemmeringen IKC Oosterlaan (zendmast) | Ondersteunen voortvarende realisatie IKC Oost | Aandacht ruimtegebrek Nunspeet West

Speciale onderwijsbehoeften en levenslang leren

Ondersteunen voorschoolse educatie via CJG | Extra middelen taalzwakke leerlingen | Intensiveren samenwerking scholen, gemeente, CJG | Behouden Junior College Veluvine | Ondersteunen Vrije Academie met afspraken financiële zelfstandigheid | Inzetten aanpak laaggeletterdheid via regioplan, Taalhuis | Zie thema Zorg en Welzijn

Sportaccommodaties

Structurele oplossing tekort binnensportruimte | Betrouwbare sportlocaties garanderen | Uitvoering fase 2 Sportpark Hulshorst | Realisatie vierde veld V.V. Hulshorst | Overleg IJclub combibaan | Voortvarende besluitvorming inpassing schietsportvereniging Prins Willem Alexander | De Wiltsangh verder benutten | Kritisch beoordelen uitbreidingen skatepark | Stimuleren Sportpark Op de Heide Elspeet | Stimuleren verenigingen eigen inkomsten | Stimuleren samenwerking verenigingen | Ondersteuning sport voor mensen met beperking | Zie thema Cultuur en Christelijk Nunspeet

Sport voor iedereen

Stimuleren sportieve evenementen natuur zoals Nunspeetse Keiler, Ronde van Nunspeet, Zandenbos Trail, Veluwe Run Bike Run, Wiekenloop Hulshorst, Nunspeetse Wolventrail | Promoten Nunspeet als sportersdorp | Voortzetten Nunspeet Beweegt | Faciliteren kleinschalige sportinitiatieven wijken | Laagdrempelige toegang mensen met beperking | Voortzetten Sportspullenbank

7.4 TOERISME EN RECREATIE

Nunspeet heeft een sterke toeristische sector. Met ruim een miljoen overnachtingen per jaar is toerisme een zichtbare economische factor. Dat erkennen wij volop. Tegelijk willen wij een herijking van de visie. Toerisme kan waardevol zijn, maar het is gevaarlijk om je economie er teveel op in te richten. Het moet een bonus zijn, geen voorwaarde.

Toerisme is kwetsbaar: het fluctueert en legt druk op natuur en leefbaarheid. Nunspeet moet in de eerste plaats een plek zijn om te wonen. Als toeristen daar ook van willen genieten: prima. Maar niet ten koste van onze eigen leefomgeving. Wij geloven dat een gezonde gemeente vanzelf aantrekkelijk is. Investeren in natuur werkt beter dan dure marketingcampagnes.

Nunspeet ligt in een Natura2000-gebied. Die natuur is onze grootste troef, maar ook kwetsbaar. Toerisme moet daarom samengaan met natuurbescherming. Wij zetten in op balans. Ook willen wij dat toerisme eerlijk bijdraagt. Via toeristenbelasting vragen wij een redelijke bijdrage. Kwaliteit boven kwantiteit.

Toerisme

Toeristenbelasting is een noodzakelijk instrument om de druk te compenseren. Het tarief is voor 2026 vastgesteld op €1,45 per persoon per nacht. De verwachte opbrengst van circa €1,5 miljoen wordt ingezet voor natuurbeheer en onderhoud. Sinds 2024 geldt een meldplicht voor platforms als Airbnb.

Wij vinden toeristenbelasting gerechtvaardigd. Wij handhaven een uniform tarief voor alle accommodaties vanwege eenvoud. Het tarief wordt jaarlijks geïndexeerd. Wel vinden wij dat de handhaving scherp moet blijven. De meldplicht moet actief worden gecontroleerd. Ook willen wij dat de besteding maximaal transparant is. Wij pleiten voor jaarlijkse rapportage aan de raad. De opbrengsten moeten primair worden geïnvesteerd in natuurbeheer en infrastructuur.

Nunspeet uit de Kunst (NudK) speelt een zichtbare rol. Met een netwerk van circa 150-160 partners draagt de stichting bij aan profilering. In 2024 ontving NudK €160.000 gemeentelijke subsidie. Wij erkennen de waarde van NudK. De VVV-functie is belangrijk. Tegelijk willen wij toe naar een heldere taakverdeling. De kerntaken zijn: VVV-functie, natuureducatie, route-ontwikkeling en regionale samenwerking. Lokale evenementen horen daar liefst niet bij. Wij pleiten voor het overwegen van een nieuwe stichting voor lokale evenementen. Voor onze standpunten verwijzen we naar ons thema Horeca en Evenementen.

Wij vinden indexering van de subsidie rechtvaardig, maar pas nadat taken zijn vastgelegd. Wij willen structurele consultaties om taken helder vast te leggen.

Recreatie

Nunspeet is sterk verbonden met bos, maar de verbinding met het water – met name het Veluwemeer – blijft achter. Dat is een gemiste kans. Water biedt mogelijkheden voor zwemmen. Ook kan het de druk op de Zandenplas verlichten.

Wij zien kansen in waterrecreatie, mits zorgvuldig uitgewerkt.

Initiatieven zoals 'Nunspeet aan Zee' bieden perspectief. Wij zijn open voor deze visie, maar kiezen voor een pragmatische aanpak. In plaats van direct te investeren in een volledige jachthaven, willen wij eerst inzetten op een toegankelijk zwemstrandje aan het Veluwemeer. Dit is kleinschalig, betaalbaar en direct van waarde voor Nunspeters.

Bij verdere ontwikkeling is samenwerking met buurgemeenten essentieel. Het Veluwemeer vraagt om gezamenlijke aanpak. Wij willen dat de gemeente actief het gesprek aangaat. Ook willen wij dat er een haalbaarheidsstudie wordt uitgevoerd. Waterrecreatievoorzieningen moeten in de eerste plaats ten goede komen aan Nunspeters. Financiële behoedzaamheid is cruciaal. Wij willen dat de gemeente actief zoekt naar externe financiering via de provincie en Regiodeal Veluwe.

Het Bezoekerscentrum Noord-Veluwe staat aan de vooravond van een vernieuwing. De opening staat gepland voor eind 2025 of begin 2026. Het project heeft externe steun gekregen. Tegelijk heeft het een kostenstijging doorgemaakt naar ongeveer €5,1 miljoen, waarvan €1,8 miljoen uit gemeentelijke reserves. Wij zien de meerwaarde voor natuurbeleving en educatie. Tegelijk vinden wij dat het centrum in de eerste plaats ten dienste moet staan van Nunspeters. Wij zijn voor financiële behoedzaamheid.

Toerisme is welkom, maar moet altijd in balans blijven met leefbaarheid. Wij erkennen het economische belang. Nunspeet ligt in een Natura2000-gebied. De status vraagt om zorgvuldigheid. Wandelen en fietsen passen prima, mits goed georganiseerd. Wij beoordelen per situatie. Voor onze standpunten verwijzen we naar ons thema Dier en Natuur. Kleinschalig toerisme zoals Airbnb kan waardevol zijn. De meldplicht moet actief worden gehandhaafd. Regionale samenwerking versterkt de positie. Wij steunen samenwerking met VisitVeluwe, maar lokaal belang moet voorop staan. Nunspeet is in de eerste plaats een woongemeente.

Beleidsvoorstellen toerisme en recreatie

Toerisme

Verhogen toeristenbelasting naar €1,45 per persoon per nacht 2026 | Handhaven uniform tarief voor alle accommodaties | Jaarlijkse indexering tarief | Organiseren structurele consultaties met Nunspeet uit de Kunst over taken en prioriteiten | Herformuleren kerntaken NudK: VVV-functie, natuureducatie, route-ontwikkeling, ondersteuning en verbinding — gefaseerde transitie | Indexering NudK-subsidie binnen redelijke grenzen, pas nadat taken zijn vastgelegd | Versterken partnernetwerk NudK | Zie thema Horeca en Evenementen

Recreatie

Uitvoeren haalbaarheidsstudie naar 'Nunspeet aan Zee', met ondernemers en BKN | Gefaseerde aanpak: eerst inzetten op toegankelijk zwemstrandje Veluwemeer | Samenwerken met buurgemeenten zoals Harderwijk en Elburg bij uitbaggeren en waterkwaliteit | Prioriteren toegankelijkheid voor inwoners | Volledige transparantie kosten en financiële risico's Bezoekerscentrum Noord-Veluwe | Zorgen dat Bezoekerscentrum bijdraagt aan natuureducatie voor Nunspeeters | Educatie over verantwoord natuurgebruik via Bezoekerscentrum, NudK en natuurorganisaties | Actieve samenwerking met Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en Geldersch Landschap & Kasteelen | Ondersteunen regionale samenwerking VisitVeluwe, lokaal belang voorop | Stimuleren samenwerking tussen NudK, ondernemersverenigingen en lokale bedrijven | Zorgen dat arrangementen gebruikmaken van lokale partners | Zie thema Dier en Natuur

